Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 130 (2419). ПАЙШАНБА
6 ИЮНЬ, 1974 й
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллиги шарафига

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛНИНГ ЗАРБДОР ОДИМЛАРИ

Яхши кўрсаткичлар

Бугун

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ўзбекистон» сунъий ва табиий кўн бирлашмаси йил бошидан бери 800 минг квадрат метр янги сунъий материал-винил ишлаб чиқарди. Ўзбекистонда биринчи марта бўздан фойдаланган ҳолда ишлаб чиқарилган бу сунъий чарм кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган бир қатор корхоналарнинг диққатини тортди. Бу маҳсулотнинг дастлабки йирик партиялари республикамиз, шунингдек, РСФСР, Украина, Литванинг бир қатор заводларига юборилганда мутахассисларнинг юқори баҳосини олди. Жумладан, самолётсозлик заводининг кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришида болалар коляскаси тайёрлашда винилдан кенг фойдаланиляпти.

Бу йил бирлашма корхоналари 3,5 миллион квадрат метрдан кўпроқ устки сунъий чарм маҳсулотлари ва 120 миллион квадрат дециметр қаттиқ кўн маҳсулотлари ишлаб чиқаради. Бирлашма коллективи бир неча йилдан буён Ивановодаги сунъий пошналар комбинати коллективи билан мусобақалашиб меҳнат қиляпти. Ўтган йилги иш якунлари бўйича мусобақада ивановоликлар ғолиб чиқишди.

Ҳар икки корхона коллективи беш йилликнинг белгиловчи йилида ҳам социалистик мусобақа бўйича шартнома тузиб қизғин меҳнат қилишяпти. Мусобақа фақат ҳар икки корхона коллективи ўртасида эмас, айрим илғор бригадалар, ишчилар ўртасида ҳам йўлга қўйилган. Жумладан, Ивановодаги комбинатнинг А. Кузаев бошлиқ ремонтчилар бригадаси «Ўзбекистон» бирлашмасидаги А. Шчелочков бошлиқ слесарлар бригадаси билан, кесувчи Нина Розова Нина Головина билан мусобақалашиб меҳнат қилаяпти. Бу йилги беллашувда «Ўзбекистон» бирлашмаси коллективи ғолиб келишига қатъий аҳд қилган коллектив шу кунларда жадал суръатлар билан меҳнат қилиб яхши кўрсаткичларини қ ў л г а киритаяпти. Корхонада биринчи квартал ва тўрт ойлик топшириқлар ошириб бажарилганди, беш ойлик кўрсаткичлар ҳам кўнгилдагидек бўлди. Коллектив ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация бўйича беш ойлик топшириқни ошириб бажарди. Планидаги 11 миллион 340 минг ўрнига, 11 миллион 370 минг сўмлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқарилди ва 11 миллион 383 минг сўмлик ўрнига, 11 миллион 580 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Бундан ташқари меҳнат унумдорлигини ошириш, материал ва маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича ҳам яхши кўрсаткичларга эришилди.

Бирлашма ишчилари, инженер-техник ходимлари белгиловчи йил учун олган оширилган мажбуриятларида йиллик планни 27 декабрда бажариш ва планга қўшимча 500 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга сўз берган. Азаматлар бу мажбуриятни бажариш учун барча имкониятларни ишга соладилар.

ВАҚТДАН ЎЗИБ

«Компрессор» заводининг коллективи КПСС Марказий Комитетининг Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи сайловчиларига Мурожаатини қизғин маъқуллаб кутиб олди. Ҳозирда корхонада сайлов олди меҳнат вахтаси давом этмоқда. Машинасозлар бераётган маҳсулотларига бўлган талабни ҳисобга олиб, иш суръатини жадаллаштириш бўйича кўпгина тадбирларни кўрмоқдалар. Корхона коллективи ўтган беш ойлик планни муваффақиятли адо этиб, халқ хўжалигига 1300 га яқин компрессор станциялари етказиб берди. Бу эса планда кўрсатилганидан анча кўпдир. Машинасозларнинг юбилей йилига олган социалистик мажбуриятларида йиллик планни 25 декабрга бажариб, пландагига қўшимча 50 та компрессор ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Белгиланган юксак мажбуриятларни бажариш учун корхонада қизғин меҳнат беллашуви давом этмоқда. Коллективда беш йиллик топшириқларни муддатидан илгари бажариш ташаббуси билан чиққан 3-механика цехининг токари Турсунбой Қаюмовнинг ташаббуси кенг қулоч ёймоқда. Ҳозирда корхонада 200 дан зиёд киши вақтдан ўзган ҳолда меҳнат қилмоқда. Бригадалар орасида бошланган социалистик мусобақада 2-механика цехининг М. Қурмашев бошлиқ фрезерчилар бригадаси ғолиблик қилмоқда. Илғор фрезерчилар ҳар бир меҳнат дақиқасидан самарали фойдаланиш асосида қувончли ютуқларни қўлга киритмоқда. Бутун бир бригаданинг 1975 йил ҳисобига ишлаётгани қувончли ҳолдир. Фрезерчилар шу беш йилликда келгуси беш йилликнинг 2,5 йиллик топшириқларини бажаришга аҳд қилишган. Корхонада Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган меҳнат беллашувида К. Аҳмедзянова бош бўлган бўёқчилар бригадаси олдинда бормоқда. К. Аҳмедзянова корхонада биринчи бўлиб беш йиллик планни адо этган эди. Бугун унинг сафига яна икки киши қўшилди. Булар 2-механика цехининг йиғувчи-слесарлари Равиль Муҳамедшин ва Василий Ермаковлардир. Бу икки зарбдор ишчи йиллик топшириқларини юбилей арафасида бажаришга аҳд қилган.

КОНЛАР СИРИГА БАҒИШЛАБ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, Ўзбекистон ССР геология министрлиги, Ўрта Осиё геология илмий-текшириш институти ва олий ўқув юртлари, Рудали конларнинг геологияси ва металлургияси проблематик жамияти, УзССР Фанлар академиясининг Ер ҳақидаги фан бўлими ташкил қилган «Ўрта Осиё скарн-рудали конларнинг геологияси ва генезеси» проблемалари ҳақида илмий конференция

Кеча

ўз ишини бошлади. Конференцияда олимлардан Ҳ. М. Боймуҳамедов, И. К. Ҳамробоев, К. Л. Бобоев, И. М. Мирхожиев, В. Г. Гарьковец, В. А. Жариков, Л. И. Шабинин, С. Т. Бадалов, М. И. Исмоилов ва бошқалар доклад қиладилар.

Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси заршунослари тайёрлаётган турли хил миллий буюмлар — сўзана, чойшаб, палак, печ, дўппи ва бошқа шу каби каштачилик маҳсулотларига талаб йил сайин ортиб бораяпти. Корхона ишчилари мўл-кўл маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилганлар.

СУРАТДА: корхонанинг ана шундай ташаббусга қўшилган ёш зарбдор чеварларидан С. Бурхонова.

УЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА АНДИЖОН ОБЛАСТИ КУНЛАРИ

ЮТУҚЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАБ

Кеча республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси жуда гавжум бўлди. Бу ерда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейига бағишланган Андижон области кунлари тантанали равишда очилди.

Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг павильонларидан бирига жойлаштирилган орденли область экспозицияларини оча туриб, Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари М. М. Мирзааҳмедов областнинг Совет ҳокимияти йилларида экономика ва маданият соҳасида қўлга киритган ютуқлари ҳақида гапириб берди.

— Бироқ андижонликлар эришилган ютуқлардан хотиржамланиб қолмайдилар, — дейди ўртоқ Мирзааҳмедов. — Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлигидан руҳланган андижонликлар бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан ҳам яхшироқ ишлашга интилмоқдалар.

Буни Андижон областининг 1973 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида юксак кўрсаткичларни қўлга киритиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Қизил байроғига сазовор бўлганликлари ҳам яққол кўрсатиб турибди.

Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари республикамизнинг олтин юбилейини муносиб кутиб олиш юзасидан социалистик мусобақани оммавий равишда авж олдирмоқдалар. Виставкага қўйилган кўпгина экспонатлар областнинг қўлга киритган ютуқлари ва бундан кейин эгалланадиган марралари ҳақида ҳикоя қилади.

Алвонранг лента қирқилгач, халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига ташриф буюрган кишилар павильон томон ошиқадилар. Бу ерда уларни экспозиция эгалари, Тошкентдаги тантаналарга келган Андижон области делегацияси аъзолари кутиб олишади. Уларнинг кўксини Ватанимизнинг юксак мукофотлари безаб турибди. Бу мукофотларга улар ўзларининг фидокорона меҳнатлари туфайли эришганлар.

...Виставкага келаётганларнинг кети узилмайди. Тошкентликлар Ўзбекистоннинг барча областлари қатори Ўзбекистон ССРнинг ярим асрлик юбилейига тараддуд кўраётган область ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатлар, диаграммалар, макетлар билан қизиқиб танишмоқдалар.

Кеча халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг кинолекторийсида газета, телевидение ва радио мухбирлари учун матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Совет ҳокимияти йилларида қолоқ бир чеккадан республикамизнинг етакчи индустриал-аграр областларидан бирига айланган Андижон области қўлга киритган зафарлар ҳақида область партия комитетининг секретари И. Қ. Қурбонов сўзлаб берди.

Шундан сўнг Андижон областига бағишланган тантанали кеча бўлди.

16 ИЮНЬ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

Агитпункт чорлайди

Шу кунларда Фрунзе районидаги 73-мактаб биносида жойлашган 63|13 сайлов участкаси сайловчилар билан гавжум.

Агитпунктга кираверишда ранг-баранг алвонлар кўзни қамаштиради. Улар «16 июнь — СССР Олий Советига сайловлар куни», «Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олайлик», «Совет сайлов системаси жаҳонда энг демократик сайлов системасидир» каби шиорлар порлаб турибди.

Агитпунктга шу мактаб директори, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Қ. Обидова мудирлик қилади. У биз билан суҳбатда қуйидагиларни гапириб берди.

— Мамлакатимизнинг олий ҳокимияти органига бўладиган бу сайловлар меҳнаткашлар ҳаётида катта сиёсий воқеадир. Бизга Абдулла Авлоний номли, «Обувная», Шпилкова номли маҳаллалар бириктирилган. Мамлакатимизнинг олий ҳокимиятига бўладиган сайловда 2129 сайловчи қатнашади. Рўйхатларимиз алфавит тартибида тайёрлаб қўйилди. Бизнинг участкамиз зарур буюмлар билан жиҳозланиб, сайлов системаси, партия ва ҳукуматимизнинг доно тинчликсевар сиёсати ҳақида ҳикоя қилувчи китоблар ва брошюралар билан таъминланган.

Агитпунктга 27 кишидан иборат тарғиботчилар бириктирилган. Улар мактаб қошида ва пойафзаллар маданият саройида КПСС Программаси, СССР Конституцияси, «Совет сайлов системаси жаҳонда энг демократик сайлов системасидир» каби турли мавзуларда лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Агитаторлардан Н. Ражабова, А. Саидакбаров, А. Маннонов ва бошқалар сайловчилар ўртасида сиёсий ишларни олиб боришда намуна кўрсатмоқдалар.

Н. ХОЛИҚОВ.

РУС ДИЁРИНИНГ УЛУҒ ФАРЗАНДИ

Абадий барҳаёт Пушкинга

Пушкин кўчаси... Бу кўчага буюк шоирнинг номи ўтган асрдаёқ, Пушкин туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланган пайтда берилган эди. Бугун, Ўзбекистон пойтахтининг мана шу энг соҳибжамол кўчаларидан бири ўлканинг гуллаб-яшнаши тўғрисида ҳикоя қилувчи ўзига хос китоб вазифасини ўтай олади.

Александр Сергеевич Пушкин туғилган куннинг 175 йиллиги куни арафасида Ўзбекистон меҳнаткашларининг намояндалари улуғ шоир шарафига ўрнатилган янги ҳайкални очиш маросимига келдилар.

— Пушкин бизнинг ҳам шоиримиз,— деди митингда сўзга чиққан «Тошкенткабель» заводининг ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ж. Розиқов.— Пушкиннинг ижодиёти шоирнинг халқлар қардошлик оиласига бирлашиши тўғрисидаги орзулари рўёбга чиққан ажойиб бир даврда яшаётган биз совет кишиларига айниқса азиздир.

— Пушкин шеърлари бизларга, Совет Армиясининг жангчиларига мард бўлиб чиниқишда ёрдам бермоқда,— деди В. И. Ленин номли Тошкент умумқўшин командирлари мактаби курсанти В. Чуенко.— Биз, курсантлар Пушкиннинг ёниға келажак тўғрисидаги орзуларимизни баҳам кўргани келамиз.

— Дарҳақиқат бу майдон, бу ҳайкал Тошкент ёшлари учун зиёратгоҳ бўлиб қолади,— деди Тошкент давлат университетининг студенти З. Расулова.— Михайловск қишлоғидаги сингари бу ерга ҳам бундан буён июнь ойининг ҳар бир якшанба кунида Пушкин поэзияси кунини ўтказгани, унинг шеърларини ўқигани, Пушкин яратган ўлмас сатрларнинг мағзини чаққани такрор-такрор келамиз.

— Буюк Пушкинимиз бу ерда жаҳон поэзиясининг сўнмас юлдузи сифатида, рус халқининг мангу барҳаёт юраги сифатида тураверади,— деди ёзувчи Асқад Мухтор. Шоирнинг мағрур алангали қўшиғи ўзбек диёрида ҳам абадий янграйверади.

Нева дарёси соҳилларида Пушкин қўшиқларининг анчагина сатрлари яратилган. Ана шу жойдан Пушкинга бағишланган тантанада қатнашгани СССР халқ рассоми, Ленин мукофотининг лауреати, Ўзбекистон пойтахтида қад кўтарган шоир ҳайкалининг муаллифи М. К. Аникушин етиб келди. «Мен сизларга,— деди у,— оппоқ ойдин кечаларда Пушкиннинг ўлмас сатрлари яратилган шаҳардан салом олиб келдим».

...КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов лентани қирқади. Чойшаб очилгач тўпланган кишиларнинг нигоҳи олдида сиймосида илҳом жўш уриб турган навқирон Пушкин, унинг бронза ҳайкали намоён бўлади. Шоир баланд гранит постаментда бир дақиқа тўхтаб қолгандек. Ям-яшил дарахтзор, субҳидамда булбуллар сайрайди. Яшнаб турган атргуллар шоир ҳайкалини ўраб олгандек. Ҳайкал ёнидан қадимий қишлоқларга ва янги шаҳарларга борадиган автобуслар ўтмоқда. Бу қишлоқ ва шаҳарлардаги ҳар бир хонадонда Пушкин шеърлари жаранглайди, Пушкиннинг китоби яшайверади.

(ЎзТАГ).

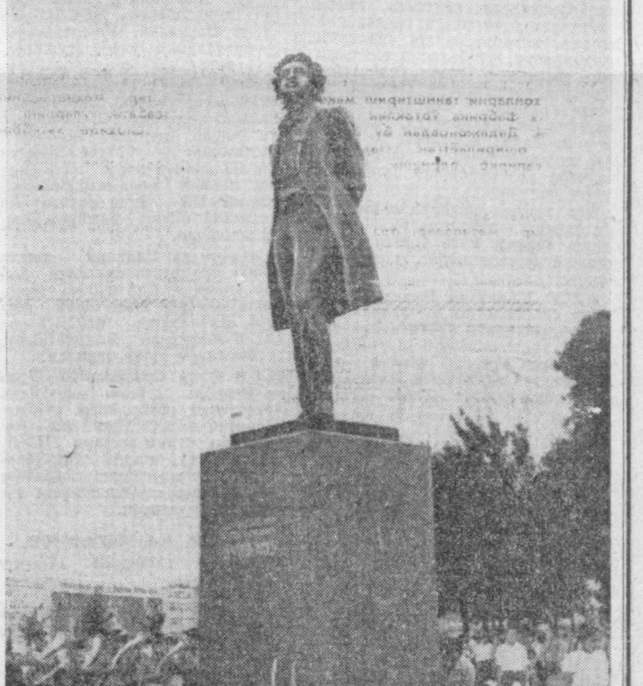

Суратда: Тошкентда шоирга янги қўйилган ҳайкал.
И. Душкин фотоси. (ЎзТАГ).

ЖОНАЖОН ВА АЗИЗ

Шу кунларда Тошкентда, Ўзбекистоннинг барча шаҳарлари ва қишлоқларида шоирнинг оташин сатрлари, Александр Сергеевич Пушкинга меҳр-муҳаббат изҳор этилган сўзлар янграмоқда. Республика А. С. Пушкин туғилган куннинг 175 йиллигини нишонлаяпти.

Ўзбекистон пойтахтида 5 июнда Алишер Навоий номли опера ва балет театрида тарихий санага бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Ёзувчилар Союзи правлениесининг раиси Комил Яшин буюк рус шоири тўғрисидаги каломида маданиятимизни, маънавий ҳаётимизни Пушкинсиз тасаввур этиб бўлмайди, деб таъкидлади. Пушкин яшаган давр қанча олис кетган сари, йиллар ўтган сари у бизга тобора азизроқ, яқинроқ бўлиб қолмоқда. Пушкин бамисоли бизнинг замондошимиздек, бунинг устига у истиқболга назар ташлаш имконини беради — унинг шеърлари бугун бизни тўлқинлантираётган кўпдан-кўп саволларга жавоб бермоқда.

Пушкин барча совет халқларининг жонажон шоири кўп миллатли мамлакатимизнинг миллий шоири бўлиб қолди.

Пешқадам ўзбек зиёлилари Пушкин асарлари билан ўтган асрнинг 80-йилларидаёқ таниша бошладилар. Пушкин асарларининг ўзбек тилига қилинган дастлабки таржималари бундан етмиш йил муқаддам эълон қилинган эди. Бу асар «Балиқ ва балиқчи ҳақида эртак» эди. Шундан кейин эса, «Боғчасарой фонтани»нинг дебочаси Туркистон ўлкаси газетасида шоир туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланган айёмда эълон қилинган эди.

Пушкин асарларини ўзбек тилига таржима қилишда ва уни тушунишда Улуғ Октябрь қудратли мададкор бўлди. Александр Сергеевичнинг насри ва назми ўзбек мактабларида адабиётнинг мажбурий программасига киритилди. Пушкин ўзбек христоматиясига кирди.

А. С. Пушкин ижодиётидан ўзбек адабиётининг усталари Ойбек, Ҳамид Олимжон, Шайхзода, Уйғун, Қаҳҳор баҳра олдилар. Бу эса, Пушкин асарларини ўзбек тилига ағдарувчи таржимонларнинг бундан кейинги тақдири учун ҳам, ўзбек ёзувчиларининг ўз ижодлари учун ҳам белгиловчи воқеа бўлиб қолди.

1944 йилда Александр Сергеевичнинг тўрт томлик танланган асарлари биринчи марта ўзбек тилида босилиб чиқди, орадан бир неча йил ўтгач икки томлиги босилди.

Пушкин асарлари таржимаси устидаги иш — унинг прозаси, шеърларини таржима қилиш борасидаги иш шундан кейин ҳам ҳанузгача ўзбек адиблари муштарак ишининг муҳим қисми бўлиб келмоқда. Ўттиз йил мобайнидагина — 1930 йилдан то 1960 йилгача Пушкин асарлари таржималари эллик марта нашр этилди, уларнинг умумий тиражи қарийб миллион нусхага етади. Кейинги 10 йил мобайнида бу рақам янада ўсди. Пушкиннинг кўп миллатли совет адабиётига ва ўзбек адабиётига таъсирини фақат соф бадиий доирадаги таъсир, деб қараш ҳаққоний эмас. Пушкиннинг таъсири анча чуқурроқ, кенгроқ ва мазмунлироқдир. Пушкин санъатда сўз ва унинг шаклини эгаллаш борасида устод бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Айни пайтда у ҳаётда ҳам устоддир.

Ўзбекистон халқ шоири Миртемир Пушкин асарларининг мангу порлоқлиги тўғрисида гапирди.

Г. Жўраева ва Ҳамид Ғулом кечада Пушкин шеърларидан ўзлари қилган таржималарни ўқиб бердилар.

Тошкентлик шоир Андрей Иванов, ленинградлик ҳайкалтарош М. К. Аникушин Пушкинга бўлган қизғин меҳр-муҳаббат ва миннатдорчиликларини ифода этдилар.

...Пушкин сатрлари қуюлиб келмоқда. Бу шеърлар гўё қанот пайдо этгандек музика садоси билан жўр бўлиб театрни тўлдиради. Саҳнада Пушкиннинг «Ўлик малика ва етти баҳодир» тўғрисидаги эртаги намоён бўлади.

Пушкин юбилейига бағишлангач тантаналарда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари И. Г. Анисимкин, А. Д. Бесчастнов, М. М. Мусахонов, О. У. Салимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, И. В. Марцинюк иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Илмий-амалий конференция

Кеча Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг мажлислар залида Тошкент шаҳри транспорт ва алоқа корхоналари раҳбар кадрларининг илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди.

Унда автомобиль йўл институти сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари кандидати Ж. Рўзиев «Меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими ва ишлаб чиқариш коллективларининг социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлашдаги ролини ошириш йўллари ҳақида» доклад қилди.

Конференция қатнашчилари шунингдек, Ўзбекистон ССР алоқа министрининг биринчи ўринбосари Б. И. Ложковнинг «Алоқа корхоналарида иқтисодий ўқув ва унинг меҳнат интизомини мустаҳкамлашга кўрсатадиган таъсири», «Ташпасавтотранс» ишлаб чиқариш бошқармаси бош инженери А. Е. Тёнинг «Меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш — автотранспорт ходимлари иқтисодий таълимининг бош вазифаларидан бири» деган докладларини тингладилар.

Учинчи автопарк директори А. С. Султонов, 2-автокомбинат партия ташкилотининг секретари К. В. Люцко, марказий телеграф бошлиғи Х. Ғ. Ғуломов, шаҳар телефон станциясининг инженери К. Г. Талаканъ, Тошкент почтамтининг бошлиғи В. П. Решетниковлар иқтисодий таълимни ташкил этиш тажрибаси ва унинг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва ишлаб чиқаришни такомиллаштиришдаги роли бўйича тўпланган тажрибаларни ўртоқлашдилар.

Санъаткорлар машинасозлар меҳмони

Ўзбекистон театр жамиятининг актёрлар уйи коллективи улуғ рус шоири А. С. Пушкин туғилган куннинг 175 йиллигига бағишлаб маҳаллаларда, клубларда, шунингдек, саноат корхоналарида музикали лирика кечаларини ўтказмоқда.

Бугун

«ТАШСЕЛЬ М А Ш» ЗАВОДИ КЛУБИ МАШИНАСОЗ Л А Р БИЛАН Т У Л Д И. УЛАР БУ ЕРДА ШАҲРИМИЗ ТЕАТРЛАРИНИНГ АРТИСТЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИЛАР. Артистлар машинасозларга А. С. Пушкиннинг ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳикоя қилиб бердилар. Шунингдек, Пушкин асарларидан парчалар ижро этдилар.

Музикали лирика кечаси машинасозларда катта таассурот қолдирди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ **Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат Революцион ҳукуматининг тузилганига 5 йил тўлган кунда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. Брежнев, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. Подгорний ва СССР Министрлар Совети Раиси А. Косигин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати, бутун совет халқи номидан Миллий Озодлик Фронтига, Муваққат Революцион ҳукуматга, қаҳрамон Жанубий Вьетнам халқига самимий қутловларини ва қардошларча қизғин саломларини йўллайдилар.**

▲ Кеча Кремлда СССР партия ва ҳукумат раҳбарлари, билан Афғонистон Республикасининг давлат бошлиғи, бош министр Муҳаммад Довуд ўртасида музокаралар бўлди. Ҳар икки томонни қизиқтираётган бир қанча актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди. Самимий ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар давом эттирилади.

Футбол

Хоккейча ҳисоб билан

Кеча

«Пахтакор» стадионига келган минглаб футбол ишқибозлари дарвоза тўрига тушган ўн иккита тўпнинг гувоҳи бўлдилар.

«Пахтакор» мастерлар командаси билан Ўзбекистон ССР ёшлар терма командаси ўртасидаги ўртоқлик матчида чарм тўп мураббийлари ўинлаб қобилиятли ёшларни «назар»дан ўтказдилар.

Юксак тактик ва техник устунликка эга бўлган пахтакорчилар 11:1 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Терма команда дарвозасига тўпларнинг тўрттасини Т. Исоқов, 3 тасини Б. Абдурахмонов киритдилар.

Собир Раҳимов районининг сайлов участкалари ва агитпунктларида мамлакатимизнинг олий ҳокимият органлари—СССР Олий Советига бўладиган сайловлар юзасидан катта тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Агитаторлар сайловчиларни номзодлар ижтимоий чиқишлари билан яқиндан таништирмоқдалар, улар таклиф билетларини эса ўз вақтида тарқатиб бўлишди. Сайлов учун зарур бўлган барча нарсалар тахт қилиб қўйилди.

Суратда : райондаги 76[II] агитпунктда бир группа агитаторлар сайлов олди ишлари юзасидан суҳбатлашмоқдалар. Ю. Бутусов фотоси.

МАРОҚЛИ СУҲБАТЛАР

46-ўрта мактаб коллективи Собир Раҳимов районидаги «Ғалаба» ва Калинин номли маҳаллаларга оталиқ қилиб келмоқда.

Пойтахтимизда ўтказилаётган ҳар бир сиёсий кампания, маҳаллий советларга ва СССР Олий Советига сайловлар ўтказиш даврида бутун мактаб коллективи маҳалла комитетларига яқиндан ёрдам кўрсатишади.

16 июнда СССР Олий Советига бўладиган бу галги сайловларни намунали ўтказишда маҳалла комитетларига яқиндан ёрдам беришмоқда. Мактаб партия ташкилотининг қарори билан кўп йиллик тажрибага эга бўлган коммунист ўқитувчилардан З. Л. Топсанкина билан М. Х. Калантаров ўртоқлар раҳбарлигида мактаб қошидаги 17-агитпункт орқали аҳоли ўртасида агитация, пропаганда ишларини олиб бориш учун 50 кишидан иборат агитатор, сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчилар участкаларга бириктирилди.

«Ғалаба» ва Калинин номли маҳаллалардаги клублар, қизил чойхоналар, маҳаллий саноат ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, чорраҳалар сайловга доир плакатлар билан безатилди. Маҳалла комитетлари қошида справка столлари ташкил этиб, навбатчилар белгиланди. Сайловга доир барча ташкилий техникавий ишларни амалга оширишда маҳалла комитетларига яқиндан ёрдам беришди.

Ҳар иккала маҳалла қошидаги агитпункт агитаторлари овоз бериш таклиф қоғозларини ёзиб уйма-уй сайловчиларга тарқатишмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Социалистик республикалари Иттифоқининг барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаати газеталарда босилиб чиққан куниёқ, мактаб партия ташкилотларида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Шундан сўнг 50 агитатор, сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчи маҳаллаларда бўлиб Мурожаатни ўқиб, аҳолига тушунтириб, бердилар.

—Бу ишда бизга маҳалла комитетлари қошида тузилган Ўзбекистон ССР ва Республика Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарлик кўрувчи комиссия аъзолари, маҳалла клублари қошидаги меҳнат ва революция ветеранлари советининг аъзолари актив ёрдам бериб туришибди.

Масалан, Калинин номли маҳалла комитети қошида тузилган юбилейга тайёргарлик кўрувчи комиссия аъзолари; маҳалла комитетининг раиси, комиссия раиси Носир ота Маҳсумов, Мутал ака Каримов, Ҳабибулло Раҳмонбердиев, Акбар ота Икромхўжаевлар сайловчилар рўйхатини тузишда, КПСС Марказий Комитети Мурожаатини кенг меҳнаткашлар оммасига етказишда, биринчи марта овоз берувчи қирққа яқин ёш сайловчилар ўртасида сиёсий агитация ишларини олиб боришда яқиндан ёрдам бериб туришибди.

Шаҳар ободонлаштириш бошқармасига қарашли ишлаб чиқариш комбинатининг Калинин номли маҳалладаги цехи ҳамда «Металлобитремонт» комбинатининг шу маҳаллада жойлашган цехларида меҳнат қилаётган ишчилар ҳузурида бўлганимизда, улар бизни энг азиз меҳмонлар сифатида очиқ чеҳра билан кутиб олишди. Биз уларга КПСС Марказий Комитетининг, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мурожаатларини ўқиб, тушунтириб бердик.

Ишчилардан О. Ғуломжонов, Ў. Убайдуллаев, КПСС аъзоси А. Корняков, бригадир С. Алиевлар сўзга чиқиб, партия Марказий Комитетининг Мурожаатидан руҳланиб сайлов олди вахтасида туриб меҳнат қилаётганликларини ва юбилей йили планларини муддатидан олдин бажаражакларини айтдилар.

«Ғалаба» ва Калинин номли маҳалла меҳнаткашларининг ишчилар билан бўлган қўшма йиғилишида 200 дан зиёд киши қатнашди. Йиғилишда ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мурожаатлари ўқиб берилди.

СССР Олий Советига 622-Тошкент Октябрь сайлов округидан депутатликка номзодлари рўйхатга олинган КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Д. Сербин ва 115-мактаб ўқитувчиси М. С. Саматованинг таржимаи ҳоллари билан сайловчиларни таништириб борилмоқда.

К. ҲАКИМЖОНОВ,
46-мактаб қошидаги 17-агитпункт мудири.

• Газетхон танқид қилади

ҚОВЖИРАГАН КЎЧАТЛАР

Ўтган йили Бош универсал магазин атрофини ҳамда бу ердаги автобус бекатини кўкаламзорлаштириш учун кўпгина ишлар қилинган эди. Бекат атрофига кўплаб дарахт кўчатлари ўтқазилганда йўловчилар беҳад қувонган эдилар. Шу экилган кўчатларнинг ҳозирги аҳволини кўриб биз жуда ачиндик. Кўчатларнинг кўплари сувсизликдан қовжираб қуриб ётибди. Баъзиларини қатнаётган автобуслар синдириб мажақлаган. Бу кўчатларга анча меҳнат ва маблағ сарф қилинган-ку, ахир! Нега энди улар қаровсиз қолиб кетди? Бунинг устига автобуслар турадиган бекат ифлос, чанг. Айниқса, диспетчерлик будкаларининг атрофида ҳар хил чиқиндилар оёқ остида ўралашиб ётибди.

Бу бекат атрофи «ажойиб» бозорчага айланиб қолган. Бу ерда айрим кишилар сомса, ҳоним, ҳасип, манти, қурут, писта шунга ўхшаш турли хил озиқ-овқатлар билан савдо қилишяпти. Октябрь район милициясидаги ўртоқлар эса бунга бепарво қарашмоқда.

Л. ҲАМИДОВ.

ДАДИЛ ОДИМ

Ўзбекистон ССР ва республика компартиясининг 50 йиллиги шарафига

Октябрь революцияси номли тепловоз вагон-ремонт заводининг коллективи ишлаб чиқариш жараёнига прогрессив усулларни жорий қилиш, ички резервлардан тўла фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича мамлакатимиз темир йўли саноат корхоналари ўртасида етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Корхона ишчилари ва инженер-техник ходимлари техника воситаларини такомиллаштириш ва қўл кучи билан қилинадиган меҳнатни техника зиммасига юклаш билан яқин-яқинларгача қолоқ ҳисобланган корхонани, қисқа вақт ичида илғор коллективлар қаторига кўтарди. Коллективда меҳнат унумдорлигини оширишнинг асосий омилларидан бири бўлган кадрларни танлаш ва уларни ўз ўрнига қўйиш ишларига катта эътибор берилмоқда. Раҳбар кадрларни коллектив ижодига таянган ҳолда иш олиб боришга даъват этилмоқда. Корхона партия ва касаба союз ташкилоти ҳар бир меҳнат участкасига тажрибали ва тадбиркор кишилардан раҳбар кадрлар тайинлаш билан уларнинг ишлаб чиқаришдаги масъулиятини тобора ошириб бормоқда. Айниқса, ишлаб чиқариш командирлари бўлган мастерларни малакаси мунтазам ошириб борилмоқда. Меҳнат илғорлари ва ташаббускор кишилар ўз вақтида рағбатлантириб турилибди. Бу тадбирлар коллективда ташаббускорлик ҳаракатини оммавий тус олишига замин бўлмоқда. Корхонада биринчи бўлиб беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ташаббуси билан чиққан 2-механика цехининг токари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдушукр Қодиров издошларининг сони кундан-кунга ортиб бормоқда. Заводда бошланган ўзаро социалистик мусобақада 16 цех, 250 та бригада коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун шижоат билан меҳнат қилаяпти. Айниқса коллективнинг етакчи касб эгалари ўртасида меҳнат беллашувини қизғин ташкил этилиши, ишлаб чиқариш рентабеллигини яхшилаш билан маҳсулот тайёрлашга кетадиган вақтни бирмунча қисқартирмоқда. Ўзаро социалистик мусобақанинг шарофати туфайли коллективда кам сарф билан кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш ташаббуси кенг қулоч ёймоқда.

Ҳар бир меҳнат участкасида юқори меҳнат унумдорлигига эришиш учун ҳаракат қилаётган тепловоз-ремонт цехи корхонада илғор коллективлардан бири саналади. Бу ерда қайтадан «оёққа» турғазилаётган тепловозлар мамлакатимизнинг турли шаҳарларига жўнатилмоқда ва коллектив номига илиқ сатрлар битилган мактублар келиб турибди. Цех коллективи тушаётган буюртмаларни ўз вақтида сифатли бажариш мақсадида қатор ижобий тадбирларни амалга оширди. Шу йилнинг ўзида цех бошлиғи Юрий Зайцевнинг таклифи билан тепловоз двигателларини ремонт қилиш учун махсус стенд ўрнатилди. Илгари двигателлар аввало асосий блокдан ажратилар, сўнг босқичма-босқич ремонт қилинар эди. Эндиликда двигателларни асосий блокдан ажратмаган ҳолда тез ва сифатли ремонтдан чиқариш мумкин. Биргина бу эмас, стенд ёрдамида двигателларни синаб кўриш муддати ҳам қисқарди. Илгари битта двигателни синаш учун 12 соат сарфлансада, унинг сифати кўнгилдагидек бўлмасди. Ҳозирда бир вақтнинг ўзида иккита двигатель синаб кўрилиб, уларга фақат икки соат сарфланаяпти холос. Цехда биргина шу операциянинг ўзидан, ўтган беш ой мобайнида 40 минг киловатт соатдан зиёд электр энергия тежаб қолинди.

Коллективда кўп вақтлардан буён илғорликни қўлдан бермай келаётган Тўланбой Ҳидиралиев бошлиқ ремонтчи-слесарлар бригадаси аъзоларининг ишлаб чиқаришга жорий этилган биргина рационализаторлик таклифининг ўзи, қатор имкониятларни очиб берди. Илгари ремонт қилинаётган тепловоз кабиналари цех бўйлаб бир жойдан, иккинчи жойга кўчиб юриши билан ремонтчи слесарлар ишини орқага тортарди. Изланиш шарофати туфайли кабиналарни яхлит ҳолда ремонт қилиш учун махсус ўрнатгичлар ясалди. Бу эса ремонт ишини ярим конвейер ҳолда ташкил қилиш имконини берди. Бу усул цехда ўнга яқин ишчи кучини тежаб қолиш билан меҳнат унумдорлигини илгаригисига нисбатан бир неча марта оширди. Коллектив аъзоларининг изланишлари туфайли тепловоз секцияларини ремонт қилиш муддати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 18 соатга қисқарди. Цех коллективи ўтган беш ойлик топшириқларини муваффақиятли бажариш билан пландагига қўшимча учта тепловоз секциясини ремонтдан чиқарди.

Маълумки, ишлаб чиқаришга янги серунум техника воситалари ўрнатилгач, эски дастгоҳлар ишдан чиқиб қолади. Лекин корхона коллективи эски дастгоҳларни такомиллаштира бориш билан уларнинг қувватидан рационал фойдаланиш йўлларини топмоқда. Электромашина цехидан ташлаб юборилиши лозим деб топилган иккита ДИП — 300 маркали дастгоҳ қайтадан жиҳозланиб, марказий ўқларни силлиқлаш учун мослаштирилди. Цехда эса айнан шундай дастгоҳлар етишмас эди. Цех бошлиғи В. Шераковский раҳбарлигида қўл кучи билан қилинадиган ишларни техника зиммасига юклаш борасида қатор тадбирлар амалга оширилди. Масалан, электр моторларига подшипниклар ўрнатиш ва чиқариш яқин-яқинларгача қўл кучи билан бажарилар эди. Ҳозирда подшипникларни чиқариш ва жойлаш автомат воситасида олиб борилмоқда. Биргина шу усулнинг ўзи цехда тўрт ишчи кучини тежаб қолиш билан бракка бутунлай барҳам берди. Ишчи кучини тежаб қолиш цехнинг бошқа участкаларида ҳам катта имкониятларга йўл очиб берди. Мотор обмоткасини изоляция эритмаси билан қоплаш, цехда, энг қийин ишлардан бири ҳисобланар эди. Цехда бу участканинг оқсаб қолиши бутун коллектив ишини орқага тортарди. Қолоқликнинг олдини олиш мақсадида коллектив изланиши бошланди. Ниҳоят, корхона бош технологи И. Гордеев обмоткаларга изоляция эритмаси қоплаш жараёни билан яқиндан танишиб чиқиб, уни конвейер ҳолида ташкил қилди. Конвейерни эса, бир кишининг ўзи бемалол бошқариши мумкин. Бу усул цехда олти ишчи кучини тежаб қолиш билан меҳнат унумдорлигини деярли тўрт марта оширди. Ўтган беш ой давомида цехда ишлаб чиқаришга тадбиқ этилган илғор иш усуллари йил давомида 25 минг сўмдан зиёд маблағни тежаб қолиш имконини беради.

Корхонада техника воситаларини такомиллаштира бориш билан барча цехлар ўртасида узлуксиз алоқа боғланиб, иш жараёни бир меъёрда ташкил этилди. Бу тадбирлар коллективга вақтдан ўзиб ишлаш имконини бермоқда. Корхонада «Беш кунлик-тўрт кунда» ташаббуси қизғин тус олган.

Тўққизлар ташаббусига қўшилган иккинчи механика цехининг токарлари А. Қодиров, ва В. Дунаевлар шу беш йилликда келгуси беш йиллик топшириқларини бажаришга аҳд қилган. Ҳозирда бу икки меҳнат зарбдори ўзларининг меҳнат календарида 1977 йилни кутиб олиш арафасида турибди.

Корхонада Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қизғин меҳнат беллашуви давом этмоқда. Ҳозирда 165 коллективга Коммунистик меҳнат бригадаси номи берилган. Булар қаторида тепловоз цехининг М. Крилков, вагон цехининг М. Абдураҳмонов, электромашина цехининг А. Полиев бошлиқ бригада аъзолари бор. Улар белгиловчи йил топшириқларини республикамиз юбилейи арафасида бажариш иштиёқида меҳнат қилмоқда.

Ишчиларнинг ана шундай ғайрат-шижоати коллектив аъзоларининг ютуқларида ўз аксини топмоқда. Ўтган беш ой мобайнида пландан ташқари учта тепловоз секцияси, битта вагон, саккизта дизель ва олти комплект тепловоз ғилдираги ремонтдан чиқарилди. Завод коллективининг 1974 йилга олган социалистик мажбуриятларида йиллик планни 28 декабрда бажариб, пландагига қўшимча юз минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш кўзда тутилган эди. Корхонада ўтган беш ойнинг ўзида пландагидан ташқари 250 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Бундай юқори кўрсаткичлар юбилей йилида корхона коллективининг дадил одим отаётганидан далолат бериб турибди.

К. НИШОНОВ.

• Жонажон республикамизда

Ярим йиллик план сайлов кунига

Учқўрғон ёғ-экстракция заводи коллективи КПСС Марказий Комитетининг сайлов олди мурожаатини муҳокама қилгач, шундай қарорга келди. Ишчиларнинг ана шу ҳужжат муҳокама қилинган йиғилиши қабул этган қарорда беш йиллик тўртинчи йилининг июнь ойида планга қўшимча қилиб 600 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарамиз, деб ҳам ёзиб қўйилган.

Зарбдорлар эстафетаси

Андижон сув омбори қурувчиларининг ёшлардан иборат бригадаларида зарбдор комсомол қурилишлари эстафетасини топшириш ҳуқуқини олиш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Бу эстафета комсомолга В. И. Ленин номи берилган кунга 50 йил тўлиши шарафига XVII съезди томонидан таъсис этилган.

Андижон гидроқурувчилари шу эстафетани Қарши дашти ёш чўлқуварларидан қабул қилиб олдилар. Улар 1 июнда байроқни Қизилқумда суғориш системаларининг барпо этаётган комсомолларга топширадилар.

(ЎзТАГ).

Қорақум қудуқлари

Қорақумнинг жануби шарқидаги «Уйуқли» деган жойда труба қудуқ фойдаланишга топширилди. Унинг чуқурлиги 80 метрга боради. Бу қудуқ Дейнав районидаги «Москва» колхозининг 6 минг гектар яйловига сув чиқаради.

Бу—областдаги шундай қудуқнинг олтинчиси. Кўлда кавланадиган шахта қудуқларга нисбатан бундай қудуқларнинг кўпгина фазилатлари бор. Пармалаш станокларидан фойдаланиш қурилиш муддатини бир неча марта қисқартиради. Шахтага қўйилган пўлат қувурлар ўпирилиб тушишга йўл қўйилмайди. Сувни тортиб чиқариш учун насосдан фойдаланаверади.

Шу йил областда 29 та трубали қудуқ кавланади.

(ТАСС мухбири).

«Минг чинор»

Шофиркон районининг деҳқонлари Қизилқумда ўзлаштирган массивлардан бирини «Минг чинор» деб аташди. Сўнгги йилларда бу ерда бетонлаштирилган Султонобод ва Жилвон каналлари барпо этилди, Зарафшон дарёсида гидроузел қурилди. Булар 1500 гектардан ортиқ дашт ерни ўзлаштириш имконини берди. Даштдан ўзлаштирилган ерларда «Жилвон» боғдорчилик совхози ва Ильич номли пахтачилик совхози тузилди.

Участкалардан бирида дам олиш зонаси барпо этиш мўлжалланган. Бу ерга ҳозирнинг ўзидаёқ минг тупдан ортиқ ёш чинор кўчати ўтқазилди. Деҳқонлар учун 640 ўринли санатория қурилмоқда. Санатория атрофида боғ барпо қилинади. Боғни ёш табиатшунослар парвариш қилишмоқда.

Жилвон даштини ўзлаштирувчилар беш йиллик охирига қадар даштдан яна беш юз гектар янги ер ўзлаштиришга аҳд қилдилар.

(ЎзТАГ).

„Тошкент оқшоми" БОНГ УРАДИ

Мактаблар қурилиши-зарбдор объект

БИНОКОР, ФАРЗАНДИНГ КУТЯПТИ!

Янги микрорайонларда бу ҳол доим такрорланади: ҳар куни эрталаб ишга кетар экансиз, тиқилинч автобусларда сумка кўтариб олган ўқувчилар катта ёшдагилар ичида қисилиб мактабга кетишаётганини кўрасиз. Булар янги турар жойларида мактаб бўлмагани учун анча узоқдаги аввалги мактабларига қатнаб ўқиётган ўқувчилардир. Янги массивда яшовчи ота-оналар болалари мактабга кетишгач, кун бўйи улардан хавотир олиб, жон ҳовучлаб ўтиришади, на ишида, на ҳордиғида ҳаловат бўлади. Шунинг учун ҳам, ота-оналар янги массивларда мактаблар қурилишини орзиқиб кутишади.

Хўш, мактаблар қурилишида аҳвол қандай? Қурувчилар янги ўқув йилига қадар уларни фойдаланишга топширишармикин? Шу мақсадда мухбирларимиз Киров, Собир Раҳимов ва Октябрь районидаги қурилишларда бўлишди.

Лойиҳа таҳрирга муҳтож

Юнусободнинг СД — 3 микрорайонида 1106 ўринли мактаб биноси қурилишига етар-етмас объектда ҳали амалга оширилиши лозим бўлган кўп қурилиш-монтаж ишлари борлигини кўрдик. Асосий бинонинг ёнида жойлашадиган спорт зали қурилишига эндигина киришилган.

Қурилишнинг бош пудратчиси 4-қурилиш тресги 18-қурилиш бошқармаси (участка бошлиғи Л. Михос) ўтган йили қурилишни бошлаган пайтда пойдеворнинг анчагина қисми тайёр эди. Шунга қарамай, қурилиш ишлари графикда белгиланганидан бир ой кеч олиб борилаяпти.

Қурилиш ишига бош қўшган айрим ёрдамчи пудратчилар ҳам қолоқликда бош пудратчидан «ортда» қолмасликка тиришишяпти. Масалан, «Таштрансспецстрой» тресги 37-қурилиш бошқармаси канализация, водопровод тармоқлари ва газ қувурларини монтаж қилишни аллақачон бошлашлари керак эди. Аммо бошқарма монтажчилари эндигина фақат канализация ишларини бажармоқдалар.

«Ташсантехгаз м о н т а ж» тресги 3-монтаж бошқармаси бинокорларидан санитария техникаси жиҳозларини қачон ўрнатасиз, деб сўрагундек бўлсангиз, улар бепарволик билан.. «Бошқармамиз қачон керакли қувурлар билан таъминлаганда бошлаймиз», — деб жавоб беришади.

Пардозлаш тресги 24-қурилиш бошқармаси айрим бракларини ҳисобга олмаганда, биринчи корпусда асосий сайқал ишларини туғаллашди. Фақат деворларни бўяшгина қолди. Бинонинг бошқа корпусларига қараганда бу ерда анча ишлар ниҳояга етказилган. В. Демин бошлиқ дурадгорлар бригадаси эшик, ром, тахта тўсиқлар, кийим илиб қўйиладиган жавонларни битказишди. Дурадгорларнинг иш суръати яхши. Лекин, улар бажараётган иш сифати ёмон. Эшик, ромлар қинғир-қийшиқ ўрнатилган.

Объектда ҳозирги ишлар билан танишар экансиз, бинокорлар мактаб биносини 25 августга топширишга кўзингиз етмайди. Бу ерда меҳнат қилаётган бинокорларнинг сонини ошириш керак.

Ҳозирча, янги мактабга директор тайинланганы йўқ. Шунингдек ,қурилишда шаҳар ва район халқ маорифи бўлими вакиллари ҳам кам бўлишади. Уларнинг бу ерда тез-тез бўлиб, қурувчиларнинг ишини текшириб, йўл-йўриқ кўрсатишлари ишни янада тезлашишга кўмак бўларди. Чунки иш давомида фақат буюртмачи бартараф этиши мумкин бўлган бир қатор муаммолар туғиляпти. «Ташгипрогор» институти томонидан яратилган бино лойиҳасида синф хоналарини ички томонида қурилиши керак бўлган жавонлар коридорга очиладиган қилиб белгиланган. Бинокорлар ҳам лойиҳада қандай бўлса, ўшандай қилиб қуришяпти. Барча типовой лойиҳа асосида қурилаётган мактабларда жавонларни синф хонасининг ичига қуриш белгиланган. Қурувчилар буни яхши билишади. Бироқ буюртмачининг лойиҳага ўзгартириш киритиш кераклиги ҳақидаги махсус хати қўлларига теккунича улар лойиҳадаги камчиликлар бўйича ишлашга мажбур. Қурувчиларнинг фикрича лойиҳага яна айрим таҳрирлар киритиш лозим. Масалан, бинокорлар коридор полига лойиҳада белгиланган унча пишиқ бўлмаган плиталар ўрнига кошин поллари қуриб беришга ҳам рози. Лекин, бунга ҳам буюртмачининг бир энликкина хати керак.

Ишлар зўрми?

—Ҳамма ишлар жойида.

Биз 2-Қорақамиш массиви 3-микрорайонида 34-мактаб учун 1496 ўринли бинони қураётган «Жилстрой» тресги «Ташросстрой» бошқармасининг прорабы В. Алейниковдан иш қандай олиб борилаётганини сўраганимизда у шундай деди ва қўшимча қилди.

—Икки сменада, аниқ график асосида ишлаяпмиз.

Дарҳақиқат прорабхона жойлашган уйча ойнасидан қараганимизда мактаб биносининг қисман битган хоналарида пардозчилар ишлаётганини кўрдик.

—У ерда сувоқчи ва дурадгорлар ишлашяпти, — деб изоҳ берди прораб. —Пардозчилар ишни жуда қизитиб юборишди-да. Ёрдамчи пудратчилардан ҳам ёлчиганмиз. 93-махсус трестнинг 2-«Ташсантехгаз м о н т а ж» трестининг биринчи монтаж бошқармалари ҳам чакки ишлашмаяпти. Менимча албатта 25 августгача қурилишни битказамиз.

Участкадаги ишлар билан танишгач, гапнинг очиғи прорабнинг бу фикрларига қўшилолмадик. Тўғри, ҳозир бош пудратчи ва ёрдамчи пудратчиларнинг бригадалари яхши ишлашяпти. Ҳа, ҳозир. Икки ой олдин эса қурилишда ҳеч ким йўқ эди. Чунки объект арматура ва бошқа шу каби бинокорлик материаллари билан таъминланмаган эди. Шунинг учун, раҳбарлар бу ерда банд бўлган қурувчиларни турар жой бинолари қурилишига олиб кетишди. Қурувчилар ҳозирги кунда аниқ графикда ишлаётган бўлса ҳам асосий график барбод бўлган. Буни эндигина қурилиши бошланган 3-корпус ва ҳали иш бошланмаган акт зали ҳам исботлаши мумкин. Агар бунга бинонинг усти ёпилмаганлиги, стадион қурилмаганлигини қўшсак, участкадаги ишлар прораб айтганчалик зўр эмаслигига ишонч ҳосил қилишингиз мумкин.

Материал керак!

Шаҳар халқ маорифи бўлимида айтишларича Бешқайрағоч массивида 116-мактаб учун қурилаётган 1568 ўринли бино шаҳардаги энг катта мактаблардан бири бўлади. Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш тресги 13-қурилиш бошқармасининг Ғ. Султонов бошчилик қилаётган участка бинокорлари объект бошқа типовой лойиҳадаги биноларга ўхшамаслиги, у тажриба тариқасида илк бора қурилаётган бўлишига қарамай, унумли иш олиб боришмоқда. Қурилишда айниқса Д. Пантиков, И. Комилов, И. Абдуллаев бошлиқ бригадалар жонбозлик кўрсатиб ишлашяпти.

Объектда деярли умумий қурилиш-монтаж ишлари туғалланган. Фақат «Г» корпусидаги ишлар битказилгани йўқ. Саноат корхоналари бошқармасига қарашли 9-темир-бетон буюмлари заводи 27 та керамзитли бетон плиталари етказиб бермаганлиги сабабли монтажчилар ишни туғаллай олмаяптилар.

Пардозлаш трестининг 31-бошқармаси сайқалчилари объект ўз вақтида бинокорлик материаллари билан таъминланмаётгани сабабли яхши ишлай олишмаяпти.

«Ташсантехгаз м о н т а ж» трестининг 2-монтаж бошқармаси бош пудратчи билан апрель ойида объектда иш бошлаш ҳақида шартнома имзолаган эди. Бироқ, улар ҳалигача объектга қадам ранжида қилганлари йўқ. Бош пудратчи ташкилот 2-монтаж бошқармасига ишни бошлашларини таклиф қилиб, бир неча бор хат ёзди. Аммо ўзгариш бўлмаяпти.

Бу йил Тошкентда 7 та янги мактаб фойдаланишга топширилиши керак. Аммо шу кунларда айрим мактаб қурилишларида иш кўнгилдагидай эмас.

—Бунга асосий сабаб,—дейди шаҳар халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари К. Султонов, —баъзи қурилишларда йил бошида бинокорлик материалларининг йўқлиги учун иш тўхтаб қолганлигидадир. Қурилишлардаги ҳозирги иш суръати кишини қониқтирмайди. Суръатни ошириш керак.

Дарҳақиқат, мактаблар қурилишида бурилиш ясаш пайти келди. Бунинг учун, аввало, қурилишларда ишлаётган бинокорларнинг сонини ошириш, ишни икки сменада ташкил этиш, объектларни ўз вақтида бинокорлик материаллари билан таъминлаш керак. Ҳозирги вақтдан унумли фойдаланмаган қурувчилар мактабни фойдаланишга топшириш муддати яқинлашгач, ҳайбаракаллачилик кайфиятига берилиб, бракка йўл қўйишади.

Фарзандларимиз учун сифатли, шинам мактаблар қуришимиз лозим. Фарзандларимиз бинокорлардан шуни кутишаяпти.

А. НИЕЗОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири;
В. СТУЛИН,
«Вечерний Ташкент» мухбири.

Пойтахтимиздаги санитария техника анжомлари заводи меҳнат аҳли ўртасида тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган мусобақа соат сайин авж олаяпти. Корхонанинг кўпгина ишчилари беш йиллик топшириқларини бажариб бўлғуси беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Мана бу фотолавҳада илғорлар ташаббусига қўшилган ёш ишчилардан Ҳ. Ҳақназаров ва Р. Яхиновлар акс этган.
М. Нуриддинов фотоси.

ПУШКИН АСАРЛАРИДА ШАРҚ ОҲАНГЛАРИ

А. С. Пушкин туғилган куннинг 175 йиллигига

1830 йил январь ойида Пушкиннинг Россия элчихонаси билан бирга Хитойга боришига рухсат беришмаганида шоир дарҳол Эронга саёҳат қилиш учун рухсат олишга ҳаракат қила бошлади.

Биз улуғ рус шоири туғилган куннинг 175 йиллигида унинг бу ниятини шунинг учун ҳам эслаяпмизки, Пушкин ҳали ҳаёт пайтидаёқ Эронда унинг номи танилган эди. Гарчанд бу ерда унинг асарларини кўп одам билмасада, ҳар қалай унинг номи маълум эди.

Пушкиннинг Шарққа қизиқиши, унинг тарихи ва шеъриятига бўлган ҳаваси унинг бутун ижодида қизил ипдек ўтган дейиш мумкин. Пушкиннинг Шарқ ҳақидаги ижодий режаларида хусусан Эрон катта ўрин тутарди. 1816 йили шоир Царское Село лицейида ўқиб юрган чоғидаёқ Петербургга форс элчихонасининг кириб келишида қилинган тантаналар, шунингдек, ўша пайтда Россия пойтахтида меҳмонларнинг кириб келишига Шарқ усулида қандай тайёргарлик кўришганлигини ўз кўзи билан кўрганларнинг айтган сўзларини эшитган эди.

Ёш шоир лицейда «Еруслан Лазарович ҳақида қисса» билан танишган эди. Бу асарнинг бош қаҳрамонини кўпинча шарқчасига атар эдилар. Қизиғи шундаки, бу қаҳрамоннинг кўп ҳаракатлари Фирдавсийнинг «Шоҳнома»сидаги Рустамга ўхшаб кетишини олимлар алоҳида таъкидлашади. Асар Пушкинга шу қадар маъқул бўлиб қолдики, у ўзининг биринчи достони — «Руслан ва Людмила»нинг бош қаҳрамонини Рустамга қофиядош Руслан исми билан атади.

Лекин, Шарқ ҳақидаги афсонавий таассурот Пушкиннинг илк ижодий даврига тўғри келади. 1820 йилда Кавказ ва Қрим бўйлаб қилинган саёҳат хотиралари, Эрон, Туркия ва бошқа Шарқ мамлакатларида бўлган замондошларининг ҳикоялари, илмий ва бадиий адабиётларни ўқиш, шарқшунослар билан мулоқатда бўлиш Пушкиннинг Шарқ халқларининг инсоният тарихидаги роли ҳақидаги таассуротларини янада кенгайтирди. Бу эса шоир яратган кўплаб бадиий образларда ўз ифодасини топди.

Ёш шоир «Руслан ва Людмила» билан бир қаторда гул ва булбул ҳақида кўплаб шеърлар ёзди. Шоирнинг наздида гул ва булбул образларининг яхлитлиги форс лирикасининг миллий спецификасини ташкил қилар эди. Пушкин ўзининг «Боғчасарой фонтани», достонини ёзаётганида, Шарқ шеърий услуби ўзига намуна бўлганлигини дўстларига бир неча бор айтган. У ўз достонига Саъдийнинг «Бўстони»даги байтни эпиграф қилиб олгани бежиз эмас.

Шоир ҳаётининг охиригача форс лирикасидан ҳамиша ҳаяжонланиб келди. XIX аср 20 йилларининг иккинчи ярмидан бошлаб рус адабиётида шеъриятда ҳам, прозада ҳам форс тематикасига қизиқиш кучайди. Форс тилидан қилинган таржималар, Шарқ лирикларига эргашиб ёзилган асарлар кўпайди. Пушкин бу даврда Шарқ мавзуида кўп шеърлар ёзди. Пушкин шарқ шоирлари ижодини рус адабиётига олиб киришга интилар экан, бу нарсага юксак эстетик талаб билан ёндошди. У форс ва араб тилидан қилинган таржималарга рецензиялар ёзар, бу ҳақда ўз дўстларига таассуротларини баён қилар эди.

Бу вақтда Фирдавсийнинг ижоди, унинг султон Маҳмуд Ғазнавий билан зиддияти рус адиблари ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Бу ҳақда шеър ва прозада кўп асарлар ёзилган. Пушкиннинг яқин дўсти шоир Дельвиг томонидан 1827 йил охирида нашр этилган «Шимол гуллари» альманахида «Шоҳнома»га бағишланган саҳифалар кўп эди. Агар биз «Шимол гуллари» китобчаси Пушкиннинг Михайловскка қилинган мажбурий «сафар»дан қайтиб келишига бағишланганини ҳисобга олсак, альманахдаги Фирдавсийга бағишланган материаллар, унинг султон билан зиддиятли ҳақидаги гапларнинг моҳияти анча чуқур эканлигини англаш қийин эмас. Шубҳасиз, Пушкиннинг дўстлари ҳукмронлар томонидан таъқиб этилган икки шоирнинг қисмати яқинлигига урғу беришган.

«Шарқ гуллари» альманахининг кейинги сонларида ҳамда «Литературная газета»да Ҳофиз ва Саъдийдан қилинган кўпгина таржималар босилди. Пушкин «Литературная газета»нинг дунёга келишида бевосита иштирок этган эди.

Пушкин 1828 йил баҳорида Грибоедов билан кўп марта учрашди ва ундан Эрон ҳақида анча қизиқарли нарсаларни билиб олди. Ҳар иккала шоир ҳам узоқ суҳбатлашиб, романтик шоирлар Шарқнинг ўзига хос ва қарама-қаршиликларига тўлиқ ижодий жараёнини қамраб олиши мумкин эмас, бунинг учун воқеликни тасвирлашнинг бошқа усулидан фойдаланиш керак деган фикрга келдилар. Улар Осиёнинг турли районларида яшовчи халқлар ҳаёти билан рус китобхонини таништиришнинг янги усулларини излаб кўрдилар.

Пушкин 1829 йил баҳор ва ёзида Кавказга саёҳат қилди. Шоирнинг бу саёҳат ҳақидаги «Арзрумга саёҳат» асари 1836 йили «Современник» журналининг биринчи сонида босилди. Пушкин саёҳатноманинг кўп саҳифаларида Эрон ҳақида, унинг таниқли шоирлари ҳақида ҳикоя қилади. Шоир Кавказда ўзининг мусулмон йигитига бағишланган машҳур шеърини ёзади. Шоир шеърнинг асосий мазмунини Ҳофиздан олганини очиқ кўрсатади. Лекин узоқ вақтгача олимлар бу асарни Пушкиннинг Шарқ мавзусига бағишланган мустақил асари деб ҳисоблаб келдилар. Кейинчалик И. С. Брагинский Ҳофизнинг қайси шеъри Пушкинга бу асарнинг яратилишида туртки бўлганлигини аниқлади.

Кичик бир мақолада Пушкиннинг Эронга бўлган қизиқиши ҳақида батафсил ҳикоя қилиш мумкин эмас. Шарқ тарихи, Эроннинг Россия билан ўзаро муносабати, Шарқ шоирлари Пушкин эътиборини ҳамиша жалб қилиб келди. Пушкин «Пётр I тарихи» асари учун материал тўплашга киришар экан, «Форс тарихи» деган бобни ҳам алоҳида ажратган эди. Шоир ўша давр Эрон салтанатини имкони борича тўлароқ акс эттиришга ҳаракат қилган. Афсуски, Пушкиннинг бу тарихий асари ҳам бошқа кўп асарлари қатори битмай қолди.

Пушкин ижодига бўлган қизиқиш ер куррасининг барча қитъаларида кун сайин кенгайиб бормоқда. Шоир туғилган куннинг 175 йиллиги бутун дунёда кенг нишонланаётганлиги, унинг ўлмас асарлари Европа, Осиё, Африка ва Американинг кўплаб мамлакатларида қайта-қайта нашр қилинаётгани ҳам шу фикрнинг далилидир.

Давид БЕЛКИН,
филология фанлари кандидати.
АПН.

• Китобхон китоб ҳақида

Жозибали тадқиқот

Яқинда Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти лауреати, профессор Лазиз Қаюмовнинг «Қардошлар» китобини нашр этди.

Китоб уч қисмдан иборат бўлиб, «Дўстлик қудрати», «Қардош сиймолар», «Ягона ва кўп миллатли» деб номланади.

Автор СССР халқларининг совет давридаги янги тузум шароитида ўзаро адабий ҳамкорлиги, дўстлиги ва бу дўстликнинг бугунги халқаро довруғи ҳақида ҳаяжон билан ҳикоя қилади.

Олим СССР халқларининг сўнгги йиллар адабий ва маданий ҳамкорлиги ва унинг халқаро обрўсига алоҳида аҳамият беради.

Бу жараённи кузатиш, у ҳақда баҳс юритиш бугун фақат илмий аҳамиятга эга бўлиб қолмасдан катта сиёсий ва тарбиявий аҳамиятга ҳам эгадир. Чунки, ҳозирги кунда ҳам чет элдаги баъзи буржуа мухолифларимиз СССР халқларининг ўзаро адабий ҳамкорлиги самаралари ва унинг истиқболларига шубҳа билан қарамоқдалар. Шунинг учун автор ҳақли равишда таъкидлаганидек «СССР халқлари адабиётининг ўзаро алоқаси ва таъсирини бутун мураккаблиги ва илдизлари билан ўрганиш совет адабиётшунослигининг доимо диққат марказида бўлиши зарур. Бусиз эса совет адабиёти тарихини ҳам тўла ёритиб бўлмайди».

Лазиз Қаюмовнинг қатор йиллар давомида В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети филология факультети студентларига СССР халқлари адабиётидан лекция курси ўқиши, Ўзбекистонда бўлиб ўтган қардош адабиётлар ва қардош республикалар (Украина, Туркманистон, Эстония) адабиёт кунлари, ҳамда айрим чет эл мамлакатлари (Масалан, Польша, ГДР, Шри Ланка, АҚШда) бўлган Ўзбекистон кунлари ва адабиёти декадаларида актив қатнашиш, турли учрашув, баҳс ва суҳбатлар авторга бой материаллар берган. Бундан ташқари олимнинг Ғафур Ғулом, Ойбек, Н. Тихонов, В. Зоҳидов, Иззат Султон, С. П. Бородин, В. Овечкин ва бошқалар билан яқиндан таниш ва ҳамкор бўлиши, ҳозирги замон адабий процессига актив иштироки ҳам китобнинг яратилишида муҳим омил бўлган дейиш мумкин.

Автор китобда ўзбек совет адабиётининг юзага келиши ва ривожида муҳим роль ўйнаган СССР халқлари, адабиёти биринчи навбатда рус классик ва совет адабиётининг кўзга кўринган вакилларига эътибор беради. Улар ижодида муҳим роль ўйнаган характерли асарлар ҳақида чуқур фикр юритади. Бу асарларнинг халқчиллик, интернационаллик руҳини таъкидлаб кўрсатади. Уларнинг миллий республикалар адабиёти ва санъатига кўрсатган самарали таъсирининг асл илдизларини ҳам шундан қидиради.

Китобда рус классик ва совет адабиётининг, айниқса М. Ю. Лермонтов, Некрасов, М. Горький, Маяковский, Н. Тихоновлар ижодининг ўзбек совет адабиёти ва қардошларимиз адабиётини ривожлантиришдаги роли, улар яратган асарларнинг ўзбек тилига таржимаси, ўзбек адабиётига таъсири таҳлил қилинади. Олим янги тарихий шароитда адабиётларнинг янгича ўзаро ҳамкорлиги, бу ҳамкорлик янада мустаҳкамланиб бораётганини қайд қилади.

Муаллиф асарда фақат СССР халқлари адабиётининг ўзаро алоқаларини анализ қилиш билангина чекланиб қолмай, унинг чет эл билан ҳамкорлиги борасида ҳам китобхонга катта янгилик беради. Бу жиҳатдан китобнинг «Навоий Берлинда», «Варшавада беш ҳайкал» сарлавҳали мақолалар айниқса характерлидир. Буларнинг ҳаммасида автор жуда кўп архив материаллари, ёзувчи ва шоирлар билан бўлган шахсий суҳбатлар, учрашувлар, хотиралар, мактублардан унумли фойдаланган. Улар орқали адабиётлар ва санъатлар қардошлиги, ўзаро ҳамкорлиги, уларнинг интернационал ва миллий белгилари ҳақида қизғин ва эҳтиросли фикр юритади.

Китоб ўзбек адабиётининг бошқа қардош халқлар адабиёти билан бугунги ўзаро ҳамкорлиги ва унинг халқаро масштаби ҳақида фикр юритувчи асар сифатида ғоят қимматлидир. Унда бугунги адабий жараён, ундаги ўзаро ҳамкорлик кенг халқ оммасига тушунарли, илмий-оммабоп формада ёзилган. Китобда оддий суҳбат ҳам, публицистик чекиниш, бошқа формалардан ҳам жуда ўринли фойдаланилган. Бу эса масаланинг моҳиятини чуқур очиш имконини берган. Китобни ўқимишли ва жозибали қилган.

Профессор Лазиз Қаюмовнинг «Қардошлар» китоби муҳим адабиёт тадқиқотгина бўлиб қолмай, бугунги ёшларимизни совет ватанпарварлиги ва халқлар дўстлиги руҳида тарбиялашда ҳам катта роль ўйнайди.

Ш. ТУРДИЕВ.

ТОШКЕНТ ОПЕРЕТТАСИ

Тошкент Давлат оперетта театри коллективи ўзининг ёш коллектив бўлишига қарамай бир йил давомида кўпгина ажойиб опереттаcomponent muvaffaқият билан саҳналаштириб, томошабинларга ҳадя қилди. «Тбилиси осмони», «Қувноқ уруш», «Монмартр бинафшаси» кабилар ана шулар жумласидандир. Ҳозирги пайтда бу ёш коллектив актёрлари бир қанча янги асарларни саҳналаштириш устида қунт билан ижодий иш олиб бормоқда.

СУРАТДА: И. Штрауснинг «Қувноқ уруш» опереттасидан саҳна кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

Шоир ҳафталиги

Н. Островский номли театр ва рассомчилик институтида улуғ рус шоири Александр Сергеевич Пушкин туғилган куннинг 175 йиллигига бағишлаб ҳафталик ўтказилмоқда. Ҳафталикнинг дастлабки кунларида институт ўқув-театр залида шоирнинг асарларидан кўргазма очилди. Бунда рассомчилик факультети студентлари ўз ишларини намойиш этдилар. Унда шоирнинг ҳаёти ва ижоди акс эттирилган юзга яқин суратлар бор.

Ҳафталик мобайнида ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларида шеърият кечалари ўтказилмоқда.

Ҳафталикда студентларнинг ижодий ишлари бўйича конкурс эълон қилинди. Улар А. С. Пушкин асарларидан тема олишиб, расмлар чиздилар. Шоир шеърларидан ва пьесаларидан парчалар намойиш қилинмоқда. Институтда қизғин ўтаётган А. С. Пушкин кунлари барчада катта таассурот қолдирмоқда.

М. МИРЗАШАРИПОВ.

АРМАН ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

ЕРЕВАН. (ТАСС мухбири). Республика «Айастан», нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ВЛКСМ XVII съездида сўзлаган нутқини арман тилида брошюра қилиб нашр этди.

•Илм-фан—ишлаб чиқаришга

ЧАНГ БУЛУТИДАН УНУМДОРЛИК ЁМҒИРИ

Цемент заводларининг печлари чиқарадиган чанг булутлари ҳақиқатда олтин «ёмғир бўлиб» ёғилади. Бу ерда гап таркибида калий тутувчи миллион-миллион тонна чиқитлар тўғрисида бораётир.

Шу чангдан қандай фойдаланиш тўғрисида анча-мунча баҳслар бўлди. Биров чангни заводга қайтариш керак деса, бошқа биров чиқит таркибидаги калий тупроқ унумдорлигини ошириши мумкин, деб исбот қиларди. Шуниси қизиқки, иккала томоннинг ҳам писандаси бор эди. Цементчилар калийдан тозаланган чанг олишни истайдилар, чунки калий цемент сифатини пасайтириб юборади. Деҳқонлар эса, балласти бўлмаган калийни афзал биладилар.

Тошкентлик олим М. Д. Исломов тадқиқотлари проблемани ҳар икки томон манфаатларига мос келадиган қилиб ҳал этишга имкон берди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институтининг ўғит ишлаб чиқариш технологияси лабораторияларидан бирида цемент чангининг самарали бўлиш усули топилди. Бу иш Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги М. Н. Набиев, институтнинг катта илмий ходимлари Б. Р. Нудельман ва Р. Г. Осичкина раҳбарлигида бажарилди.

Олим калийнинг Оҳангарон, Бекобод, Қувасой, Чимкент заводларида ишлатилувчи хом ашёдан то шу заводлар маҳсулоти ва чиқитигача босиб ўтадиган йўлини кузатиб чиқди. Шу «унумдорлик элементи»нинг энг кўпи печь чангида калий оксиди ҳолида топилгани характерлидир. Шундай қилиб, ишлаб чиқариш процессининг ўзида бирламчи «аралаш» бўлади. Бир қанча экспериментлар калий оксидидан чангни ажратиб олиш осонлигини кўрсатди. Бунинг учун чангни олдин майдалаб, гранул ҳолига ўтказиш лозим. Бунинг цементчиларга ҳам нафи бор: калий ажратиб олинганидан сўнг у билан ишлаш қулайлашади.

Тадқиқот натижалари ва олимларнинг тавсиялари Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг илмий-техника кенгашида кўриб чиқилди. Тажриба саноат установкаси яратиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Бу установка Қувасой цемент заводида ишга туширилади. Шу корхона учун қилинган ҳисоб-китоб печга қайтарилган чанг йилига 329 минг сўм, чангдан ажратилган калий ўғити эса 420 минг сўм фойда келтиришини кўрсатди.

Бу ерда гап фақат иқтисодий самара рақамларидагина эмас. Цемент ишлаб чиқариш чиқитларидан калий ажратиш янги усули янги калий ўғит кони топилди, деган маънони билдиради. Ахир, цемент печларидан чанг билан бирга йилига ярим миллион тонна калий оксиди чиқиб кетарди-да. Яна бир ҳол: ҳозирга қадар калий ўғити кўпинча таркибида хлор тутувчи бирикма ҳолида олинади. Ўрта Осиё тупроғида эса хлор етарли, қўшимча хлор солиш номатлуб эди.

Янги схема бўйича олинувчи ўғитда калий билан бирга кўпгина маҳаллий тупроқ учун фойдали оҳак ва микроэлементлар бор.

(ЎзТАГ).

Жаҳон ойнаси

САМИМИЙ ҚАБУЛ

СИЭТЛ. (ТАСС махсус мухбири). Республикалар, ўлка ва областлар раҳбар ходимларининг Украина ССР Министрлар Совети раиси А. П. Ляшко бошчилигидаги совет делегацияси Вашингтон штатидаги Сиэтл шаҳрини бориб кўрди. Бу шаҳар АҚШнинг ғарбий соҳилидаги йирик саноат маркази ва портдир. Бу ерда машҳур «Боинг» авиация фирмаларининг заводлари ва кемасозлик корхоналари жойлашган. Сиэтл порти Аляска билан боғланган муҳим коммуникациялар маркази ҳамдир.

Шаҳар раҳбарлари, унинг савдо-саноат доиралари раҳбарлари ҳамда жамоатчилиги Совет-Америка муносабатларини ривожлантиришни, Совет Иттифоқи билан иқтисодий ва савдо алоқаларини кенгайтиришни актив ёқлаб чиқмоқдалар.

Сиэтл билан Тошкент биродарлашган шаҳарлардир. Бу шаҳарлар ўзаро кенг алоқа ўрнатган ва мустаҳкам ҳамкорлик қилмоқда. Ана шу дўстлик шиори остида шаҳар марказидаги майдонлардан бири ҳозир «Тошкент» деб аталади. Ана шу майдонда совет делегациясининг шаҳар аҳолиси билан қизғин, самимий учрашуви бўлди.

Майдонда Совет ва Америка давлат байроқлари ҳилпираб турибди. Маҳаллий оркестр ижросида «Коробейники» ва «Ой нур сочар» қўшиқларининг оҳанглари янграды. Рус тилини ўрганаётган америкалик болалар совет меҳмонларини рус тилида табриклаб, уларга гул тақдим этдилар.

Совет делегациясини Сиэтл шаҳрининг мэри У. Улман самимий табриклади. У Америка делегацияси составида яқинда Совет Иттифоқида икки ҳафта бўлиб, бир қанча шаҳарларни бориб кўрди, совет кишилари билан учрашди.

Совет Иттифоқи билан Америка халқлари ўртасидаги алоқаларни ва ҳамжиҳатликни кенгайтириш, деди у. Улман, нескинликни юмшатишга, ҳамкорликни ривожлантиришга ёрдам беради.

Сиэтл билан Тошкентни, деди жавоб нутқида совет делегациясининг бошлиғи А. П. Ляшко, икки қитъа ва океан ажратиб турибди, лекин олис масофалар самимий дўстликка халақит беролмайди.

Совет Иттифоқи республикалари ва областлари раҳбар ходимлари делегациясининг Сиэтлга келиши бу ерда АҚШ штатлари губернаторларининг умуммиллий конференцияси иши бошланишига тўғри келди.

Совет делегациясининг аъзолари конференция раҳбарлигининг таклифига биноан, кўпгина штатларнинг губернаторлари билан, АҚШнинг сиёсий ва савдо-саноат доиралари вакиллари билан учрашдилар. Улар ўртасида Совет-Америка муносабатларини ривожлантириш масалалари, ҳокимият маҳаллий органлари фаолиятининг маъмурий проблемалари ҳамда иқтисодий масалалари хусусида суҳбатлар бўлди. Америка губернаторлари шу суҳбатларда иккала мамлакат ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва савдо муносабатларини ривожлантириш иштиёқида эканликларини билдирдилар.

В. ВАШЕДЧЕНКО.

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

МОГАДИШО. Сомали ҳукумати мамлакат экономикасини мустаҳкамлаш вазифаларини амалга ошира бориб, шахсий компанияларни национализация қилиш ҳамда хўжаликнинг турли соҳалари устидан давлат назорати ўрнатиш сиёсатини олиб бормоқда. Сомали Олий революцион кенгашининг президенти Муҳаммад Саид Баррет давлат дентиз компанияси ходимлари олдида нутқ сўзлаб, бундай деди: «Шахсий компанияларни национализация қилишдан асосий мақсад айрим соҳалар сингари, бутун экономикани юксалтиришдан, шунингдек, меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш ва уларнинг қонуний ҳуқуқларини қондиришдан иборат.»

Давлат раҳбари денгизда юк ташиш билан шуғулланувчи шахсий компаниялар яқинда национализация қилинганига тўхталиб, илгари унчалик катта бўлмаган гуруҳнинг бойишига кетган маблағлар энди халқники бўлади, деб таъкидлади.

(ТАСС).

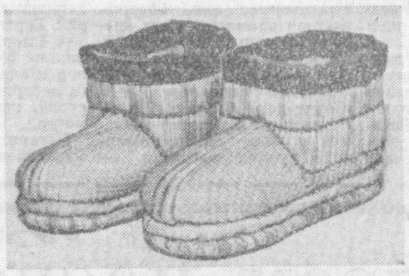

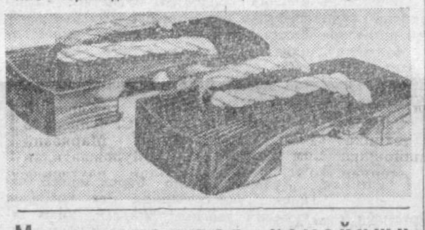

ЯПОНИЯ. Мамлакат аҳолиси кўҳна тарих буюмларига, рўзғор буюмларига меҳр билан муносабатда бўлади. Ана шу буюмлар барча хонадонларнинг анъанавий безаги бўлибгина қолмай, ҳали ҳам рўзғорда кенг қўлланилади. Халқ ҳунармандлари яратган буюмлар ниҳоятда қулай ва кўркам.

СУРАТЛАРДА: юқорида — қор устида юриш учун мўлжалланган сомондан тўқилган этик. Бу этикларни мамлакатнинг шимолий районларида кўп кийишади; пастда — кўҳна «гэта» пойафзали. Бу оёқ кийими ҳозирги вақтда ҳам кийиб юрилади. Жапан—пресс—ТАСС фотоси.

ҒАРБИЙ ЕРЛАРДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

ВАРШАВА. Меҳнатсевар халқ қўли билан мамлакатнинг йирик индустриал районларидан бирига айлантирилган Польшанинг ғарбий ерларида 16 мингта завод мўриси бўй чўзиб турибди. Давлат шу ўлканинг халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантиришга 800 миллиард злотийдан ортиқ маблағ сарфлади. Вроцлав, Ополь, Шедин, Ольтин, Зеленогур сингари воеводликларнинг саноати бугунги кунда мамлакатда ишлаб чиқарилаётган аммиак ва синтетик тола, чинни ва кучли генераторлар, электрон ҳисоблаш машиналари ва турбиналар каби бутун маҳсулотнинг тўртдан уч қисмини ишлаб чиқармоқда. Бутун Польша саноатининг 32 процент маҳсулоти ҳозир шу ерда ишлаб чиқарилмоқда.

Шу кунларда халқ Польшаси билан бир умр қўшилган ғарбий ерлардаги 243 шаҳар ва посёлка, шунингдек, ўн минглаб қишлоқ меҳнаткашлари анъанага биноан ўтган 29 йилда иқтисодий ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари ҳамда бунёдкорлик меҳнатларига тантанали равишда якун чиқармоқдалар.

(ТАСС).

КУБА ҚИШЛОҚЛАРИ ЖАМОЛИ

ГАВАНА. Куба қишлоқ хўжалигининг жадал ривожланиши, катта чорвачилик комплекслари, цитрус хўжаликлари ташкил этилиши, қишлоқ хўжалиги ишларини механизациялаш даражаси ошганлиги қишлоқларда уй-жой қурилишини кенг авж олдиришни талаб қилди. Халқ ҳокимияти йилларида Кубада юзлаб қишлоқ посёлкалари қад кўтарди. 1959 йилдан 1971 йилгача ўтган давр мобайнида уч юзга яқин посёлка қуриб битказилди.

Революциядан сўнг бутун мамлакатда бўлгани сингари қишлоқда ҳам катта ўзгаришлар рўй берди. Деҳқонлар ва қишлоқ хўжалиги ишчилари энди янги шинам посёлкаларда яшамоқдалар.

Меҳнаткашлар намойиши

ЛИССАБОН. Лиссабон марказида меҳнаткашларнинг оммавий намойиши ва митинги бўлди. Намойишчилар Португалия касаба союзлари федерациясининг даъватига биноан Португалия пойтахти кўчалари бўйлаб Қизил байроқлар, миллий байроқлар ҳамда бирликка чақирувчи шиорлар кўтариб ўтдилар. Намойишчилар сафларида ишчилар ҳамда хизматчилар билан бирга солдатлар, денгизчилар ва офицерлар бор эди.

Митингда Португалия касаба союзлари федерацияси раҳбарлигининг аъзоси Ф. Канаиш Роша нутқ сўзлади. Лиссабон меҳнаткашлари «Ишчилар синфи душманларининг кирдикорларига қарши қатъий норозилик билдирмоқдалар, қуролли кучлар ҳаракатини қўллаб-қувватлашларини намойиш этмоқдалар ва 25 апрелдан сўнг эришилган ғалабаларни ҳимоя қилиш ва демократияни мустаҳкамлаш зарурлигини тасдиқламоқдалар», деди у.

(ТАСС).

Чайқовчиларга қарши кураш кампанияси

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон Коммунистик партияси Марказий ижроия комитетининг аъзоси Мохит Сен қуйидагиларни айтди: Ҳиндистон Коммунистик партияси июнь-июль ойларида озиқ-овқат маҳсулотларини яшириб қўйган хусусий савдогар ер эгаларига ва йирик фермаларга қарши кураш кампаниясини ўтказа бошлайди. Мохит Сен журналистлар ҳузурида гапириб, бундай деди: Ҳиндистон Коммунистик партияси ўтган йилнинг ёз фаслида шундай кампания уюштирган эди. Бу кампания катта натижалар берди: яшириб қўйилган минг-минг тонна гуруч, буғдой, ёғ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари топилди. Чайқовчилар бу йил ҳам аввалги тактикаларидан воз кечмадилар. Улар донни яна яшириб, унинг баҳосини қасддан оширмоқдалар.

Ҳиндистон Коммунистик партияси, деди Мохит Сен, бу кампанияни ўтказишда барча сўл партиялар билан ҳамкорлик қилади.

(ТАСС).

Монмартр тепалиги — француз пойтахтининг энг баланд жойи ҳисобланади. Бу тепа юз йиллардан бери рассомлар ва адабиётчиларнинг, қўшиқчилар ва шоирларнинг севимли жойи бўлиб келмоқда.

СУРАТДА: Монмартр тепалигида.

В. Созинов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

АҚШ АҲОЛИСИ

НЬЮ-ЙОРК. Аҳолини рўйхатга олиш бюросининг маълумотларига биноан, ўтган йили Қўшма Штатларда аҳоли сонининг ўсиши ўтган йиллардагига нисбатан энг паст бўлганлиги қайд қилинган. Ўтган йили мамлакат аҳолиси атиги 1,5 миллион киши кўпайган. 1970 йилда аҳолининг ўсиши 2,2 миллион кишини ташкил этган бўлса, 1957 йилда мамлакатнинг бутун тарихида йиллик ўсишнинг рекорд кўрсаткичи қайд қилинган эди. Ўша йили мамлакат аҳолисининг ёнига 3 миллион киши қўшилганди. АҚШ аҳолисининг умумий сони бултур 211 миллион 210 минг кишидан иборат бўлди.

(ТАСС).

● Мамлакатлар, одамлар, одатлар

В. Алексеев.

ОТАШПАРАСТЛАР ҲУЗУРИДА

Ибодатхона залидан олтин панжара билан ажратилган кичкина хонада аланга осмонга кўтарилади. Бошига оқ дўппи қўндирган, оқ кийимли коҳин хонага киради, оловни ўз нафаси билан булғамаслик учун чойшаб билан ёпинади, оловга зиёратчилар томонидан Ҳиндистондан келтирилган бир неча сандуль ёғоч пайраха ташлайди.

Ибодатхонани ширин ҳид босиб кетди.

Агар мен 1300 йилдан бери ўчмасдан ёниб турган оловни кўрмаганимда бу ҳодисага ҳайрон бўлмас эдим.

Марказий Эроннинг Язд шаҳрига яқин жойда омон қолган оташпарастлар жамоаси бир вақтлар антик дунёнинг ярмига тарқалган диннинг бир булоғи ҳисобланади. Бундан икки ярим минг йил илгари ибодатхоналар коҳинлари Ахамеридлар давлати жанглари билан бу динни Орол денгизидан Нил қирғоқларигача, Беснардан Ҳимолай тоғлари этакларигача тарқатганлар. Герадотнинг ёзишича Ксеркс ўз аскарлари билан Грецияга бостириб келганда махсус аравада унинг шоҳлик олови ҳам келтирилган эди. Эрон араб истилочилари қўли остига ўтгандан кейин деярли барча эронликлар ислом динини қабул қилдилар ва айрим жамоаларгина Эронда, шунингдек Ҳиндистон ва Покистонда (уларни Порс деб юритишади) аждодлар удумини сақлаб қолганлар.

Оташхона деворида, малла, аниқроғи сариқ соқолли киши — Зардушт тасвири осилган. У эрамиздан олдинги мингинчи йилнинг бошида яратилган янги дин—зардуштий динининг асосчиси ҳисобланади. Оловни улар худонинг муқаддас нури деб биладилар. Лекин оташпарастлар Зардуштнинг таълимотини яна бир ярим, икки минг йил орқага суришади.

Европада Зардушт номи узоқ вақтларгача ўтган асрнинг охирида немис философи Ницше ўзининг «олий ирқ» ҳақидаги таълимотини бошқалар гимни билан безатмагунча фақат тарихчиларгагина маълум эди. Нацистлар зардуштийлардан қуёш айланиши белгиси — свастикани ўғирладилар ва жаҳон халқлари учун офат, жиноят ва зулм белгисига айлантирдилар. Теҳрон оташпарастларининг бош коҳини коҳинлар авлоди Рустам Шаҳзода Анжоман шундай дейди: «Нацистлар бизнинг белгимизни ўғирлаб, унга иснод келтирдилар. лекин биз ундан воз кечмаймиз. Ахир «свастика» сўзи эски Эрон тилига мансуб бўлиб «су» —хайрли, «астина» — асос маъносини, демак «суастина» — хайрли асос маъносини билдиради.

Европача кийинган ёш йигит ибодатхонада ўтирар, коҳин эса унинг ёнида эски эрон тилида зерикгинрарли ибодат ўқирди. Гоҳгоҳ ёнида турган идишдан бир чимдим тупроқ олиб, кафтида пуфларди. Бу нима дегани? Дунё ўткинчи демоқчими? Ҳаммамиз тупроққа айланамиз демоқчими? Ҳеч ким бунинг маъносини тушунтирмас эди. Оташпарастлар одамларга сира аралашмайдилар ва ўз одатлари, сирларини бошқаларга ошкор қилмайдилар.

Ибодатхонадан чиқиб субтропик қарағайзорга ўтдим. Ибодатхона пештоқига паҳлавий тилида зардуштийларнинг учлик насиҳати — «хайрли фикр, хайрли сўз, хайрли иш» сўзлари ёзилган, ундан юқорироқда эса қанотли эркак—худо Ахурамаздfestнинг тасвири ишланган эди.

Язддан унча узоқ бўлмаган жойда, чўққилик қирда «сукунат минораси» қад кўтарган. Илгари зардуштийлар бу тепаликларга ёлғизликда вафот қилган кишиларни ташлаб кетар эдилар. Бундай «сукунат миноралари»нинг пайдо бўлишини зардуштийлар турлича изоҳлайдилар. Суҳбатдошларимдан бирининг қадимги арий китобидан олган маълумотини мен энг ишонарли деб билдим. Ривоят қилишларича арий қабилалари ёз икки ойга, қиш ўн ойга чўзиладиган ўлкалардан келишган. Агар жасад ерга кўмилса, у чиримайди, ерга айланмайди. Шунинг учун уни офтобга, қушларга емиш қилиб қолдирганлар. Неча ўн йиллардан бери Язд яқинидаги минора ишлатилмайди, чунки эронлик оташпарастлар вафот этганларни мусулмончасига дафн қиладилар. Фақат Ҳиндистондаги порслар «сукунат минораси»дан фойдаланадилар.

Язд саҳро чеккасидаги қадимги савдо маркази. Тор тупроқ кўчалар, гувала деворлар, каппон бозорларидаги ғовур-ғовур ва тиқилинч, туйнук очилган гумбазлар шамол ўтказувчи миноралар (50 градуслик иссиқда ҳам соя шабада сезилади) —шаҳарнинг қиёфаси мана шундай. Гарчи бу шаҳар тарихий ёдгорлик деб эълон қилинган бўлса ҳам, ўткинчилар кўзидан яширинган пахса деворлик уйларни четга суриб, кенг кўчалар очилмоқда...

Илгари зардуштийларнинг маҳаллалари ўзларининг алоҳидаликларини даъво қилгандек эди. Ҳозир, телевизор, ривожланган коммуникация даврида оташпарастларнинг биқиқ ҳаёти йўқолиб бормоқда. Мана шу Язднинг ўзида ёшлар илгари барча жамоа гаплашган қадимги эрон—паҳлавий тилини унутиб бораётир, ҳатто уйлар ҳам ҳозирги замон эрон услубида қурилмоқда. Кексалар бундан норози бўладилар, лекин ёшлар ўзларини биринчи галда эронлик, ундан кейин эса зардуштий деб ҳисоблайдилар.

Рустам Шаҳзода Анжоман ёшлар тўғрисида гапирганда ўзини жуда осойишта тутди. Биз жамоамизнинг ташқи формасини эмас, асосий принципи ва асосларини сақлаб қолишимиз керак. Мана кийимларни олайлик. Персеполис барельефларида сиз аждодларимиз қандай кийим кийишларини кўргансиз. Шундан бери кийимлар неча марта ўзгарди! Ҳозир ибодат пайтида коҳинлардан бошқа ҳамма европача кийинади. Биз учун асосий нарса—болаларимизга билим беришдир...

...Язддан Кармонга борадиган автобус жуда эрта жўнар эди. Ҳали кун ёришмасдан автобусга одамлар тўпланишди. Улар орасида ибодатхонада кўрган йигит ҳам бор эди. Маълум бўлишича у ўрта мактабни битириб, Кармонга, ундан Зарандга кетаётган экан. У жойда тош кўмир конида ота-оналари ҳозирги эроннинг ўт пурковчи индустриал саройи — Исфаҳон металлургия комбинати учун ёқилғи чиқаришар экан.

В. ЙЎЛДОШЕВ таржимаси.

«Вокруг света» журналидан.

САЛОМ, ПИОНЕР ЁЗИ!

Мактаб ўқувчилари тушган қатор-қатор автобуслар Тошкент, Самарқанд, Андижон ва бошқа область марказлари атрофидаги ям-яшил хушманзара жойларда ташкил этилган пионер лагерлари, тоғ дарёлари ва мовий кўлларнинг соҳиллари томон жўнаб кета бошлади. Бу йил республикада 300 дан ошиқ соғломлаштириш лагерлари очилди. Бу лагерларда шу мавсумда қарийб 250 мингдан ортиқ бола дам олади. Ёзги мавсумга мўлжаллаб қурилган 21 пионер лагерида байроқлар биринчи бор ҳилпирай бошлади. Улар орасида колхозлараро ва совхозлараро лагерлар, санаторий типидаги туристик—соғломлаштириш лагерлари, меҳнат ва дам олиш лагерлари, ҳарбий —спорт лагерлари бор...

(ЎзТАГ).

ГУЛЛАРИМ, ЖОН ГУЛЛАРИМ.

Г. Эгамбердиева фотоэтюди.

Бугун ва эртага "Зангори экран"да

6 ИЮНЬ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.35 «Йўқолган невара». Болалар учун қўғирчоқ фильм. **Ўзбек тилида:** 17.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истиқбол эгалари». Телевизион журнал. 18.35 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 18.50 «Беш йилликнинг тўртинчи йили». 19.20 «Шеърият мухлисларига». 19.30 «Ахборот» информацион программаси. 19.50 Андижон музикали драма ва комедия театри артистларининг концерти. 20.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 21.00 Рангли телевидение. Улуғ рус шоири А. С. Пушкин туғилган куннинг 175 йиллигига бағишланган тантанали кеча. Кремль Съездлар саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Вақт» информацион программаси. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.25 Рангли телевидение «Ханжар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 18.35 Янгиликлар. 18.45 Қиличбозлик бўйича СССР чемпионати. Минскдан олиб кўрсатилади. 19.30 Шахмат мактаби. 20.00 Ёшлар программаси. «А плюс Б». **Тошкент кўрсатади.** 21.00 Фортепиано куйларидан концерт. 21.30 Спорт кўрсатуви (рус тилида). 22.00 «Ғалабадан сўнгги жанг». Бадиий фильмнинг 1-серияси (ўзбек тилида).

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. 19.15 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). 19.40 Надя Павлова рақсга тушади. **Рус тилида:** 20.00 Реклама ва эълонлар. 20.10 «Пушкин ҳақида монолог». Телевизион фильм. 21.00 «Тренер». Бадиий фильм.

7 ИЮНЬ — ЖУМА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.00 Кўрсатувлар программаси. 12.05 Рангли телевидение. Эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.20 Янгиликлар. 12.30 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун «Костёр» 13.00 «Совет характери». Телевизион очерк. 13.30 Москва кундузги кўрсатувларининг охири. 15.55 Кўрсатувлар программаси. 16.00 «Жонажон мамлакатимиз бўйлаб». Тожикистон ССР. 16.30 «Рақс оламида». 17.00 Эфирда — «Молодость». 17.55 Рангли телевидение. Телевизион бадиий фильмлар. **Тошкент кўрсатади.** 18.35 Кўрсатувлар программаси. 18.45 «Старшеклассник» программаси (рус тилида). Ўзбек тилида 19.15 «Буюк совет композиторлари». Сергей Прокофьев. 20.00 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 20.15 Ўн минут музика. 20.25 «Ахборот» информацион программаси. 20.45 «Эркин ҳаёт». Телевизион журнал. 21.40 Дала ишлари кундалиги. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.45 **Алишер Навоий номли Ўзбек Давлат Академик опера ва балет Катта театри артистларининг концерти.** Тошкентдан олиб кўрсатилади. 23.30 Спорт программаси. 00.35 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.00 «Цивиля лақабли кучукчанинг саргузаштлари». Телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 11.25 «Юлдузча». Болалар учун киноальманах. 12.10 «Яшил халқачалар». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.35 Рангли телевидение. Болалар учун. «Светлячок». Мультфильм. 18.45 Янгиликлар. 18.55 «Уни Лучо деб атайдилар». Ҳужжатли фильм. Чили Коммунистик партиясининг Бош секретари Луис Корваланга бағишланган фильм Чили журналисти Хосе Мигель Варасининг кириш сўзи билан бошланади. 20.00 Рангли телевидение. Ф. Лист. Оркестр ва фортепиано учун ёзилган иккинчи концерт. 20.20 «Тунги мотоциклчи». Бадиий фильм. 21.30 Рангли телевидение. «Оперетта ишқибозлари, сизлар учун». **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 «Ғалабадан сўнгги жанг». Бадиий фильмнинг 2-серияси.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. **Ўзбек тилида:** 19.15 «Юлдуз лаҳзаси». Ҳужжатли фильм. 20.20 Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнаткашлари учун телепрограмма. «Тошкент ва тошкентликлар». **Рус тилида:** 20.40 Зунур Нурмуҳамедов куйлайди. 21.00 «Аннанинг бахти». Бадиий фильм.

⊙ Ўртоқлик судлари иш тажрибасидан

ИНТИЗОМ ПОСБОНЛАРИ

1-Пойафзал фабрикаси турдош корхоналар ўртасида пешқадам коллективлардан ҳисобланади. Белгиловчи йил учун ўз зиммаларига оширилган мажбурият олиб ишлаётган корхона меҳнаткашлари ой сайин план топшириқларини ортиғи билан адо этиб, катта муваффақиятларни қўлга киритяпти. Коллектив эришаётган ютуқларда фабрика ўртоқлик суди ва унинг атрофига уюшган активларнинг муносиб улуши бўлмоқда. Улар, айниқса, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда қатор хайрли ишларни амалга оширишмоқда. Ҳурматли газетхонларни таништириш мақсадида биз фабрика ўртоқлик суди раиси М. Дадажоновдан бу борада амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида гапириб беришни илтимос қилдик.

Илгарилари фабрика ўртоқлик судида меҳнат ва технология интизомига доир масалалар тез-тез муҳокама қилиниб туриларди. Сўнгги вақтларда эса, улар кескин камайди. Бу ичкиликбоз, ишга кечикиб келувчи, прогулчи, сифатсиз маҳсулот тайёрловчиларга қарши кураш бўшаштирилди деган маънони билдирмайди, албатта. Аксинча, бу ерда унинг таъсирчан, ҳар бир ишчига сабоқ бўлишлиги учун ҳаракат қилиняпти. Социалистик мусобақа якунланиб илғорлар аниқланаётганда коллектив меҳнатига ишлаб чиқариш кўрсаткичлари бўйича эмас, балки маҳсулот сифати, ишчиларнинг жамоат ишларига иштироки каби сифатлари ҳам ҳисобга олинган ҳолда баҳо берилмоқда. Якка тартибда беллашув ғолибларини аниқлашда ҳар бир меҳнаткашнинг ўз ишига муносабати, уларнинг ташаббускорлиги алоҳида эътиборга олинади.

Ҳозирги вақтда барча ишлаб чиқариш участкаларида цех ўртоқлик судлари ташкил этилган. Улар атрофига уюшган активлар йиғилишларида кўп масалаларни ўз вақтида кўриб чиқиб, ҳал қилишяпти.

Мисолларга мурожаат қилайлик. 3-цех прессловчи К. Раҳимхўжаев нима сабабдандир кейинги вақтларда тез-тез ишга келмайдиган бўлиб қолди. Кунларнинг бирида прогулчи ишчининг сири фош этилди. Доктордан келтирилган справкалари қалбаки эканлиги аниқланди. К. Раҳимхўжаев дарҳол ўртоқлик судида муҳокама қилинди. Йиғилишда сўзга чиққан ҳамкасб ўртоқлари Каримга коллектив ишончини йўқотганлигини бирма-бир кўрсатиб беришди. Қилмишига иқрор бўлган ишчи бир ойлик мукофот пулидан маҳрум этилди.

Еттинчи цехнинг ёш ишчиси А. Зокиров узрсиз ўн икки кун ишга чиқмади. Аниқланишича, кўнгилсиз воқеа юз берган, яъни уйининг девори қулаб кетган экан. Ота-онаси ишга қобилиятсиз бўлганлиги сабабли А. Зокировнинг ўзи турар жойини ремонт қилибди. Агар корхона маъмуриятига бу ҳақда билдирилганда, унга иш ҳақисиз бир неча кунга отпуска берилган бўлар эди. Аммо бундай қилиш унинг хаёлига келмаган. Ишчининг бу айби цех ўртоқлик судида кўриб чиқилди. А. Зокировга меҳнат интизомини қўпол равишда бузганлиги айтилди. Бироқ унга ўртоқлик суди жазо чораси қўллашни лозим топмади. Аксинча, ишчининг ишга чиқмаган кунларини прогул эмас, балки узрли деб расмийлаштириш учун зарур ёрдам кўрсатилди. Бунда унинг меҳнатсеварлиги инобатга олинди, албатта. Шундан сўнг, унинг коллективдошларига янада ишончи ортди. Оғир дамларда ҳамкасб дўстлари бирга эканлигига юракдан иқрор бўлди.

Ўртоқлик суди маҳсулот ишлаб чиқаришнинг бир меъёрда бориши, унинг сифати билан боғлиқ бўлган ҳар бир нуқсон билан муроса қилолмайди. Айниқса, ичкиликбоз ва прогулчиларга нисбатан бешафқатдир.

Фабрика ўртоқлик суди атрофига беш киши уюшган. Аслида эса, унинг фаолиятида бутун коллектив актив иштирок этяпти. Меҳнат интизоми билан боғлиқ бўлган йиғилишлар цех ва участкаларнинг ўзида ўтказиляпти. Бунда ҳар ким ўз фикрини бемалол ўртага ташлайди.

К. ҲАМРОЕВ.

КИНОСАЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ

Катта каникул олдидан

Фестиваль кунлари тугади. Лекин, республика киносаёҳатчилар клуби аъзолари қалбида чет эл киноарбоблари билан учрашувлар, Осиё ва Африка мамлакатларининг учинчи Тошкент кинофестивалида қатнашув Вьетнам, Лаос, Мексика, Эрон ва бошқа мамлакатларнинг ҳужжатли ленталари кўриклари узоқ сақланиб қолади. Бундай анжуманларда қатнашиш шарафига муяссар бўлиш ўзлари ҳужжатли фильмларни лентага туширувчи клуб аъзолари учун жуда катта амалий тажриба ҳисобланади.

СССР Халқ артисти Малик Қаюмов Билимлар Уйида бир учрашув ўтказган эди. Ана шунда клуб правлениесида ўзбек киносценаристлари, кинооператорлари ва илмий-оммабоп ҳамда ҳужжатли фильмлар студияси М. Қаюмов бошчилигидаги режиссёрларининг навбатдаги 56 йиғилишини чақириш ғояси туғилган эди. Мана худди шундай учрашув Билимлар Уйининг катта залида 8 июнда соат 17 да ўтказилади. Иккинчи куни клубга шаҳар ўқувчилари таклиф этилади. Киносаёҳатчилар ишқибозлари шу куни студиянинг янги иши билан танишадилар ва М. Қаюмов томонидан яратилган «Олтин Бенгалия» фильми ёрдамида Бангладешга «сафар қиладилар» лента автори ёш мамлакатнинг кишилари ва урф—одатлари ҳақида ҳикоя қилади.

Қоидага мувофиқ йиғилиш ҳар ойнинг охирги шанба куни ўтказилиши керак. Лекин, бу гал ёзги каникуллар бошланиши ҳамда клуб аъзоларининг июнь ойи ўрталарида мамлакатимиз бўйлаб саёҳатга чиқишларини ҳисобга олиб муддатини бошқа кунга кўчиришга қарор қилинди. Уларнинг кўплари кинокамералар ёрдамида Қора денгиз ва Волга, Москва ва Болтиқ бўйи, Байкал ва Амурда бўлишади. Бундан ташқари бу йил ёзда республикамизнинг машҳур жойларини рангли плёнкага тушириш мўлжалланган. Айниқса, одам ўз кинокамераси билан жуда кам бўладиган жойлар суратга олинади.

Катта каникулдан сўнг киносаёҳатчилар йиғилиши 28 сентябрда ўтказилади.

Редактор С. М. ҚАРОМАТОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ОЧКОЛАР, БЕЛЛАШУВЛАР

Швейцария футбол чемпионати тугади. Биринчилик учун курашда «Цюрих» клуби олдинги маррани эгаллади. У 26 ўйиндан 45 очко тўплади. Бу команда чемпионлар Кубогининг навбатдаги ўйинида қатнашади. 33 очко билан иккинчи ўринни эгаллаган «Грассхопперс» ва 32 очко тўплаб учинчи ўринга кўтарилган «Сервет» командалари эса УЕФА кубоги ўйинларида қатнашадилар.

* * *

Венгрия биринчилиги учун охирги тур ўйини ўтказилди. Бунда Уйпештнинг «Дожа» командаси 1:3 ҳисобида «Гонведу» командаси футболчиларига ютқазиб қўйдилар. Лекин, шундай бўлишига қарамай, «Дожа» ҳамма ўйинларда 42 очко тўплаб мамлакат чемпиони бўлди. Унинг ҳужумчилари бу йилги чемпионатда рақиблар дарвозасига 75 марта тўп киритдилар. Иккинчи ўрин 39 очко тўплаган «Ференцварош» командасига насиб этди.

* * *

Германия Федератив Республикасининг Викерт институтида бу йилги жаҳон биринчилигида қайси команда ғолиб чиқиши ҳақида махсус саволлар тарқатилди. Бунда қатнашганларнинг 66 проценти ўз мамлакатларининг футболчилари ғолиб чиқишини билдирдилар. Ўн етти ёшли ўн мингдан ортиқ ишқибозлардан 17 проценти Италия командаси чемпион бўлишини айтди. Қолганлар эса Бразилия, Аргентина ва Голландия терма командаларининг қўли баланд келишини таъкидладилар.

СУРАТДА: Бўлажак ёш спортчилар.

И. Муҳаммаджонов фотоси.

ҲАМШАҲРИМИЗ ТУРНИР ҒОЛИБИ

Ўзбекистон физкультура институтининг 21 ёшли студенти, Собиржон Рўзиев кўп йиллардан бери Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган тренер Иосиф Маркин раҳбарлигида қиличбозлик спорти билан шуғулланиб келади. У Бутуниттифоқ ва халқаро учрашувларда бир неча бор муваффақият қозониб, совет спорти шарафини ҳимоя қилган. Бундан олдин ҳам у Францияда ўтказилган мусобақаларда қатнашиб, СССР терма командасига қатор очколар келтирган эди.

Собиржон Рўзиев Италиянинг Балонья шаҳрида куни-кеча тугалланган қиличбозларнинг халқаро турнирида ҳам муваффақиятли қатнашди. Бу учрашувлардан ҳамшаҳримиз финалда тўрт рақиби билан куч синашиб, уларнинг ҳаммасини енгди. С. Рўзиев рапирачилар турнирининг ғолиби бўлди.

ШАХМАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

20-июлда халқаро шахмат федерацияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги нишонланади. Шу муносабат билан юбилей олдидан Франциянинг Ницце шаҳрида жаҳон шахматчиларининг навбатдаги команда биринчилигини ўтказишга қарор қилинди.

Бугун бошланган мусобақалар 31 июнда тугалланади.

Маълумки, СССР терма командаси шахматчилари бу турнирда узоқ йиллардан бери муваффақиятли қатнашишади. Бу галги мусобақаларда командамиз составига қуйидаги гроссмейстерлар киритилди. А. Карпов, В. Корчной, Б. Спасский ва Т. Петросян, запасда М. Таль ва Г. Кузьминлар.

* * *

Шахмат бўйича 39-Ўзбекистон чемпионати тугади. Бу йилги чемпионатда эркаклар ўртасида республика биринчилиги учун ўйинлар икки лигада ўтказилди. Асосий турнир—олий лигада Ўзбекистоннинг барча кучли шахматчилари қатнашдилар. Ангрен шаҳар шахмат клубида ўтган биринчилик составига киритилган шахматчилар ҳам улардан қолишмайди.

Турнир қатнашчилари дастлабки ўйинларни олий лигага йўлланмани қўлга киритиш ниятида барча имкониятларни ишга солиб бошладилар. Бироқ, турнирнинг учдан бир қисми ўтгач, қатнашчилар бир неча группаларга бўлиниб кетишди. Олий лигада ўйнаш имконини берувчи 1—5-ўринларни эгаллаш учун бутун мусобақа давомида турнир қатнашчиларининг ярми курашди.

Аммо ғалаба Вячеслав Аъзамовга кулиб боқди. У қаторасига 6 марта ғолиб чиқди. Натижада, 13 имкониятдан 10,5 очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллади Тўрт шахматчи эса 9,5 тадан очко тўплади. Д.Қаюмов, П. Богумил, Ш. Ҳамроқулов ва Н. Разваляевлар шулар жумласидан.

Ҳар тўғрида

МОДА ҚУРБОНЛАРИ

КОЛОМБО. Шри Ланка сартарошларини ва уларнинг шогирдларини бирлаштирган уюшма вакиллари маориф министрига талабнома йўллаб, студентларнинг соч ва соқолларини ўстириб юришларини таъқиқловчи қаттиқ фармон чиқаришини талаб қилдилар. Гап шундаки, бу ердаги ёшлар ўртасида тарқалган узун соч, узун соқол ва мўйлов қўйиб юриш расм бўлганлиги сабабли сартарошхоналарнинг мижозлари жуда камайиб кетди. «Ёшлар шундай кетаверадиган бўлса, биз бир бурда ҳам нон тополмай қоламиз», — деб шикоят қилишди улар.

●

«ЧАНГАЛЗОР ШОҲИ» ҚУТҚАРИБ ҚОЛИНСИН

ДАККА. Бангладеш ҳукумати дунёга машҳур 250 та бенгал йўлбарслари билан 50 минг бош кийикни қирилиб кетишидан сақлаш лойиҳасини ишлаб чиқди. Йўлбарснинг териси бошига битган бало бўлди. Қадимдан ҳозирги кунларга қадар йўлбарс терисининг жаҳон бозорида нархи баланд.

Овчилар мўмай пул топиш пайида бўлиб, йўлбарсни кўп йиллардан бери қириб келадилар. Бир маҳаллар даҳшат солган бу жонивор эндиликда ўзи ҳимояга муҳтож бўлиб қолди.

(ТАСС).

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6|VI да **Севги тумори,** 7|VI да **Травиата,** 8|VI да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|VI да **Парвоз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 6|VI да **Жоним фидо,** 7|VI да **Севишганлар хиёбони,** 8|VI да **Жоним фидо.**

«ЎЗБЕКТЕЛЕФИЛЬМ» СТУДИЯСИГА

Ёритиш постановкачилари, ёритиш бўйича усталар, аниқ аппаратлар механиклари, киномеханиклар, радиотехниклар, овоз ёзиб олиш бўйича техниклар ва юқорида кўрсатилган мутахассисликларга шогирдлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

БОЛАЛАРНИНГ ЎТ БИЛАН ЎЙНАШИ — ЁНҒИН САБАБЧИСИДИР

БИЗНИНГ ВАТАНИМИЗДА БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШ ДАВЛАТ ВАЗИФАСИ ДАРАЖАСИГА ҚЎЙИЛГАН.

БОЛАЛАР — БИЗНИНГ КЕЛАЖАГИМИЗДИР.

УЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ БИЗНИНГ ГРАЖДАНЛИК БУРЧИМИЗДИР.

Аммо, баъзида болаларнинг ўт билан ўйнаши натижасида ёнғин чиқиб ҳамма нарсани нобуд қилади.

Болаларнинг ўт билан ўйнаши ота-оналар учун, атрофдагилар ва уларнинг ўзи учун катта бахтсизлик келтириши мумкин.

Болалар қаровсиз қолганда хоҳлаган нарсалар билан ўйнайдилар ва бунинг оқибатида бахтсизлик содир бўлади.

ОТА-ОНАЛАР, ЎҚИТУВЧИЛАР, ТАРБИЯЧИЛАР ВА ГРАЖДАНЛАР!

Ёзги каникул даврида болалар пионер лагерлари, санаторийлар, туристик базаларда дам оладилар, кўпчилик болалар уйда қолади, уларнинг гугурт ва зажигалкалар билан ўйнашига йўл қўйманг!

ЁДДА ТУТИНГ! Уз ҳолига қолдирилган болалар ва ўсмирлар кўпинча ёнғин сабабчилари бўладилар ва кўпроқ зарар кўрадилар.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ЁНҒИНДАН САҚЛАШ БЎЛИМИ

Тошкент оқшоми 4 бет.

6 ИЮНЬ, 1974 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

Р—10552. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3132.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.